STRATEGIA ROZWOJU POWIATU ŁOWICKIEGO 2030

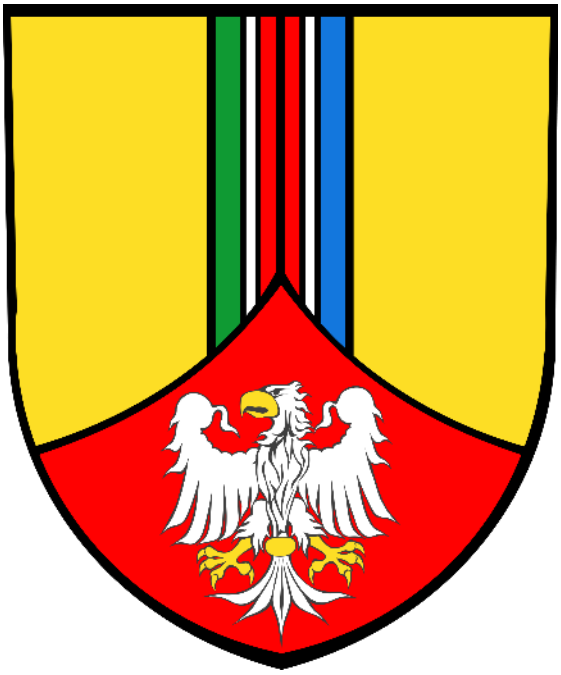

ŁARR S.A.

Spis treści

Wstęp 1
Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej - wnioski 3
Wizja i misja rozwoju 23
Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań 24
Model struktury funkcjonalno- przestrzennej 42
Zgodność strategii z wytycznymi i założeniami dokumentów wyższego rzędu 49
Potencjalne źródła finansowania 58
System realizacji strategii 64
Wieloletni Plan Inwestycyjny – do 2030 r. 70
Spis ilustracji 76
Bibliografia 77
Informacje o firmie 77

Wstęp

Strategia Rozwoju Powiatu Łowickiego 2030 jest kluczowym dokumentem systematyzującym wiedzę o Powiecie. Diagnozuje najważniejsze uwarunkowania i potrzeby rozwojowe oraz potencjał powiatu. Opisuje podejście zintegrowane, określa obszary, cele i działania polityki społeczno-ekonomicznej prowadzonej w przestrzeni Gminy w perspektywie najbliższych lat. Wyznacza główne kierunki rozwoju i wskazuje działania, których realizacja przyczyni się do zrównoważonego rozwoju obszaru powiatu. Dokument określa wizję i główne cele rozwojowe w wymiarach społecznym, gospodarczym i przestrzennym. Realizacja jej założeń ma na celu podniesienie jakości życia mieszkańców.

Dokument został przygotowany na zlecenie i we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Łowiczu przez Łódzką Agencje Rozwoju Regionalnego S.A.

Strategię Rozwoju należy postrzegać jako dokument kierunkowy, który określa proces wytyczania i osiągania celów wspólnoty samorządowej. Określa ona główny kierunek, aspiracje i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego jednostki oraz przedstawia metody i narzędzia wdrożeniowe. Zapisy Strategii stanowią wyznacznik decyzji merytorycznych, organizacyjnych i finansowych podejmowanych przez władze powiatowe. Zarysowują ramy działań prowadzących do osiągnięcia wyznaczonych celów oraz prezentują przykłady inicjatyw, jakie można podjąć w ramach każdego strategicznego kierunku rozwoju.

Niniejszy dokument jest także odpowiedzią na nowy pakiet przepisów dotyczących polityki rozwoju (ustawa o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw – wszedł w życie 13 listopada 2020 r.). Zmiany realizują postanowienia „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)" w zakresie konsolidacji systemu zarządzania rozwojem Polski i etapowego wprowadzania systemu zintegrowanych strategii: krajowej, wojewódzkiej i gminnej, a także strategii ponadlokalnej dla grupy sąsiadujących, powiązanych ze sobą funkcjonalnie lokalnych jednostek samorządu terytorialnego. Strategia została sformułowana w ścisłej korelacji z dostępnymi na tę chwilę, kluczowymi dokumentami planistycznymi szczebla krajowego, regionalnego i subregionalnego, tj. Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą 2030 roku), Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2030, Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030.

Uchwalenie Strategii nie zamyka możliwości wprowadzania zmian, prowadzenia konsultacji społecznych i składania propozycji działań inwestycyjnych, zgodnie z pojawiającymi się uzasadnionymi potrzebami lokalnymi. Strategia jest narzędziem, które wyznacza ogólne

ramy racjonalnego gospodarowania posiadanymi zasobami oraz stanowi kluczowy element planowania rozwoju lokalnego. Jej rolą jest kierunkowanie polityki rozwoju w określonym czasie oraz zabezpieczenie ciągłości jej realizacji. Ustalenia zawarte w dokumencie Strategii oraz w związanych z nią dokumentach programowych i planach realizacyjnych powinny być każdego roku wykorzystywane jako jedno z podstawowych narzędzi przy tworzeniu projektu budżetu oraz przy opracowywaniu strategii postępowania w zakresie pozyskiwania przez Gminę zewnętrznych środków pomocowych, szczególnie ze źródeł UE (podstawa do wnioskowania o dofinansowanie ze środków zewnętrznych). Istotny jest również wymiar integracyjny Strategii. Zapisy zawarte w niniejszym dokumencie powinny być także wykorzystywane jako wskazówki do współpracy z innymi samorządami czy partnerami społecznymi i gospodarczymi, które w konsekwencji doprowadzą do podejmowania wspólnych przedsięwzięć służących zaspokojeniu potrzeb społeczności lokalnej.

W opracowaniu niniejszego dokumentu brali udział przedstawiciele Łódzkiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. oraz przedstawiciele Starostwa, a także inne osoby zainteresowane rozwojem Gminy. W trakcie prac przeprowadzone zostały rozmowy z reprezentantami Powiatu, a w celu zebrania opinii od mieszkańców i kluczowych interesariuszy (radnych oraz przedstawicieli funkcjonujących na terenie powiatu instytucji i jednostek) przeprowadzone zostały ankiety oraz spotkania warsztatowe. Gotowy projekt Strategii poddany został procesowi konsultacji społecznych (data: ……, forma: …… – szczegóły w Protokole z konsultacji)

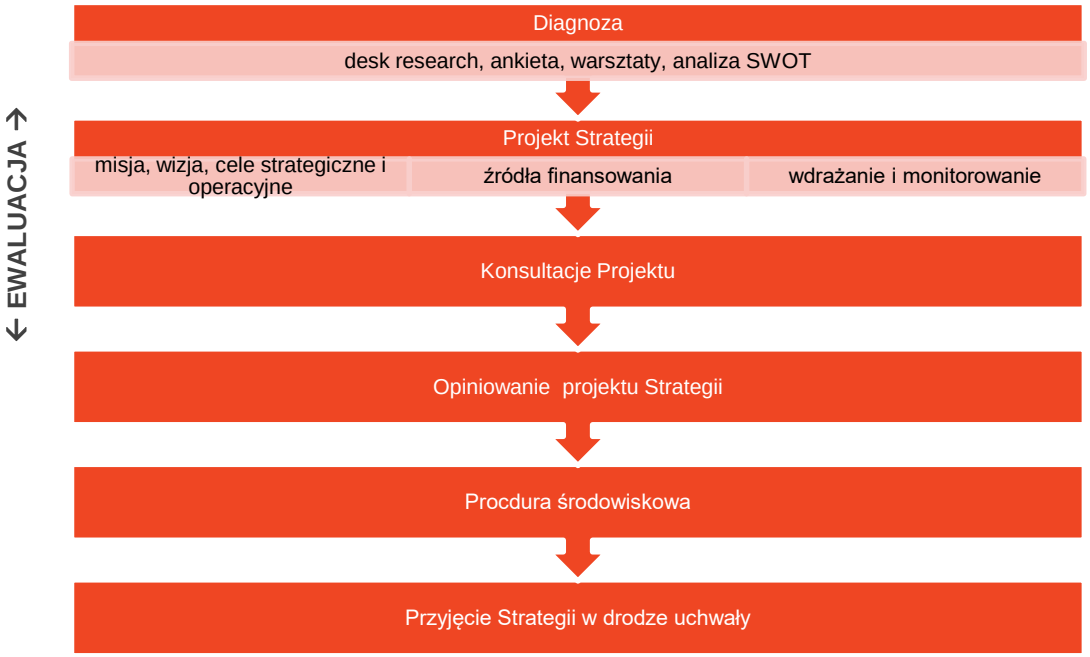

Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej - wnioski

Istotnym elementem pracy nad dokumentem Strategii Rozwoju było przygotowanie kompleksowej diagnozy uwarunkowań i potrzeb rozwojowych powiatu. W oparciu o statystyki GUS dokonano analizy sytuacji społeczno-gospodarczej powiatu (raport stanowi zał. nr 1 do Strategii). Poniżej zaprezentowane zostały najważniejsze wnioski z przeprowadzonej analizy. Analiza danych statystycznych uzupełniona został przez badanie sondażowe w formie ankiety on-line dostępnej na stronie www Starostwa Powiatowego i profilu FB oraz formularza dla radnych rozesłanego e-mailem. Ankiety można było wypełniać w dn. 14.01-08.02.2022 r. Respondenci odpowiadali na pytania dot. oceny atrakcyjności powiatu jako miejsca zamieszkania, pracy, życia społecznego i gospodarczego oraz wskazywali obszary priorytetowe ich zdaniem dla rozwoju lokalnego. Podsumowanie ankiet zaprezentowano w podrozdziale Wyniki sondażu społecznego.

Wyniki sondażu społecznego

Analiza odpowiedzi respondentów wskazuje iż:

- większość mieszkańców uważa, iż powiat łowicki jest dobrym miejscem do życia (52%), przy czym nieco mniej osób definiuje w ten sposób swoje miejsce zamieszkania (gminę). Zdecydowana większość respondentów mieszka tu od urodzenia (73%) i w perspektywie najbliższych lat nie chciałaby się wyprowadzać ze swojej miejscowości (57%). Ci z respondentów, którzy rozważają przeprowadzkę jako główny powód wskazywali brak atrakcyjnych miejsc pracy (zarówno pod względem poziomu wynagrodzenia, jak i innych benefitów) – znalazło to również potwierdzenie w negatywnych ocenach dot. lokalnego rynku pracy. Wśród innych przyczyn wymieniano brak perspektyw rozwoju i wyludnianie się poszczególnych miejscowości, na co szczególnie wrażliwi są ludzie młodzi.

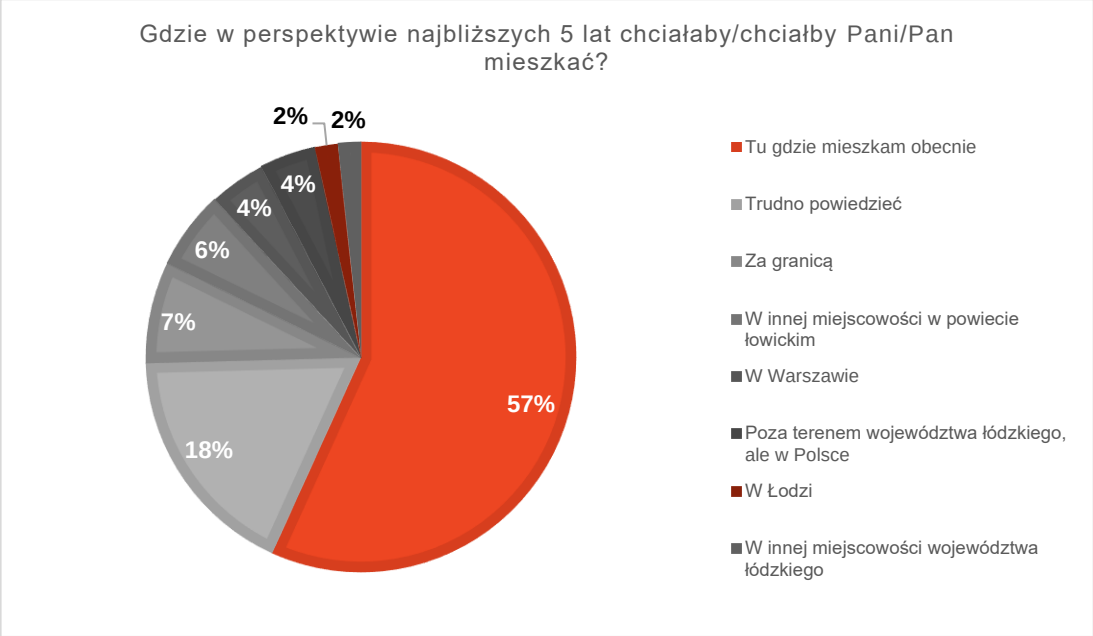

- ocena stanu gmin pod względem estetyki, dostępności poszczególnych elementów infrastruktury technicznej i możliwości rozwoju wskazała stan dobry i przeciętny poza kwestiami takimi jak: liczba ścieżek rowerowych, możliwość znalezienia zatrudnienia i prowadzenia działalności gospodarczej oraz możliwość najmu/zakupu własnego lokum, które zdecydowana większość osób oceniła negatywnie.
- ocena stanu powiatu pod względem infrastruktury oraz dostępnej oferty edukacyjnej, kulturalnej, społecznej wskazała stan dobry i przeciętny poza kwestiami związanymi z transportem publicznym – więcej osób (63% i 65%) oceniło negatywnie częstotliwość kursowania transportu publicznego (PKS i pozostałych przewoźników prywatnych). Najwyżej oceniono jakość funkcjonowania Straży Pożarnej w powiecie (84% ocen bardzo dobrych i dobrych) oraz dostępność placówek edukacyjnych (52%) i jakość kształcenia (53%).

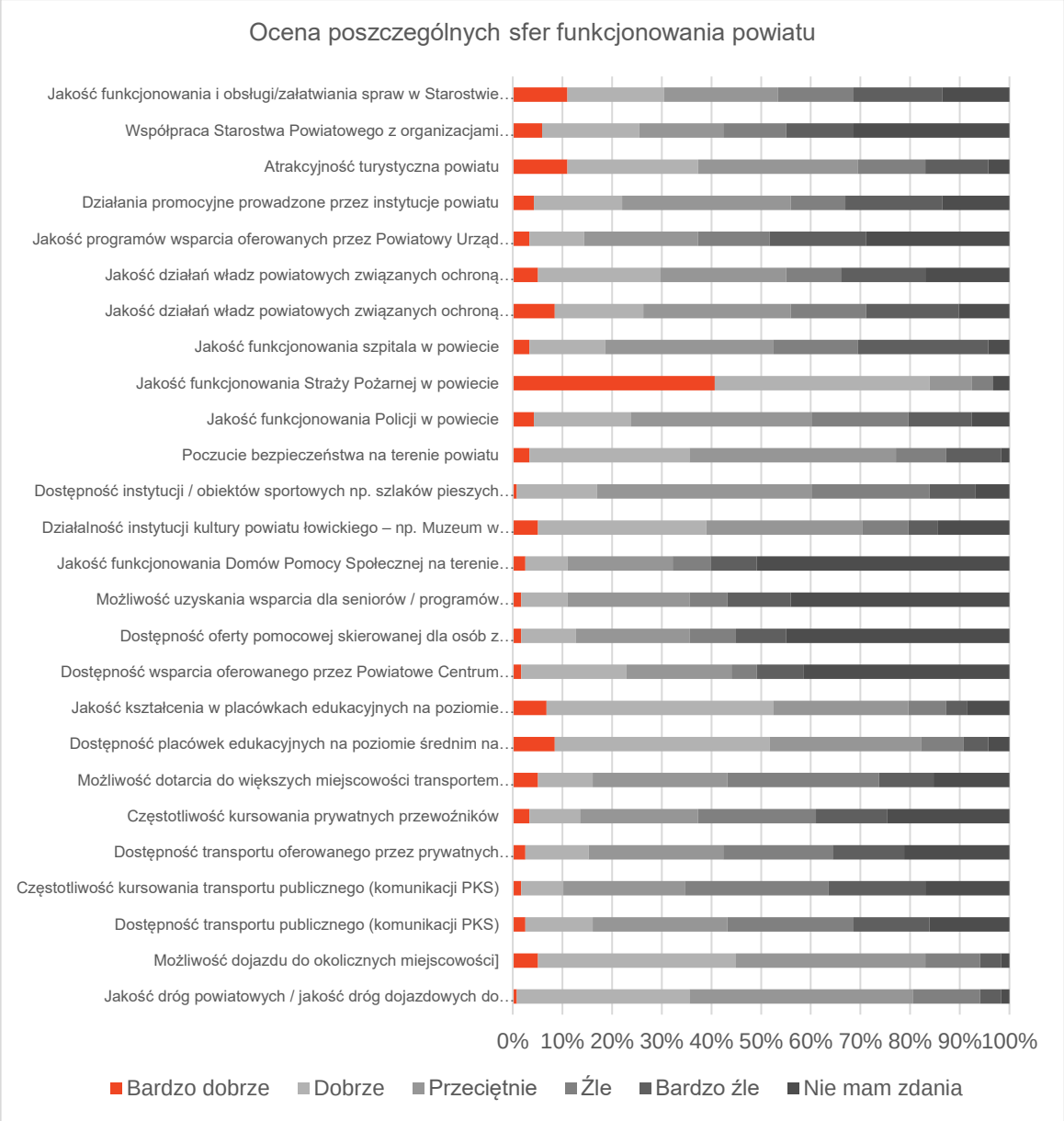

- zdecydowana większość respondentów nie potrafiła udzielić odpowiedzi na pytania dot. oferty pomocowej oferowanej np. przez PCPR czy DPS, co może świadczyć o niewystarczającej polityce informacyjnej w tym zakresie.
- w opinii przeważającej liczby respondentów lokalny rynek pracy nie oferuje atrakcyjnego zatrudnienia, zaś wysokość proponowanych zarobków została oceniona zdecydowanie negatywnie (72%). Mieszkańcy nie widzą też możliwości rozwoju i zmiany swoich kwalifikacji.

- w obliczu kryzysu wywołanego pandemią covid-19 nieco ponad jedna piąta ankietowanych zdecydowanie obawia się możliwości utraty pracy (21%), kolejne 45% tylko trochę obawia się takiej sytuacji. Ponad jedna trzecia respondentów w sytuacji utraty pracy zmieniłaby miejsce zamieszkania, zaś jedna piąta gotowa byłaby na zmianę zawodu i nabywanie nowych umiejętności w celu znalezienia zatrudnienia. W sytuacji kryzysowej 19% respondentów gotowe jest nawet na pracę poniżej swoich kwalifikacji.
- zdecydowana większość respondentów dokonuje zakupów (zarówno tych codziennych dot. podstawowych produktów, jak i większych dot. np. ubrań, sprzętu) na terenie powiatu, zaś Łódź i Warszawa są częściej wybierane jako miejsca atrakcyjniejsze pod względem oferty rozrywkowej i kulturalnej.
- większość respondentów (60%) uznała, że ich głos i działania nie mają znaczenia ani żadnego realnego wpływu na to co dzieje się w ich miejscowościach, a więc nie postrzegają się jako głównych aktorów, którzy tworzą i sankcjonują lokalną wspólnotę. Takie poczucie może prowadzić do bierności oraz do pogłębiania się podziału na „rządzących" i „resztę społeczeństwa". Istotne mogą tu być akcje związane z działaniami aktywizującymi postawę obywatelską, propartycypacyjną.
- wskazując na główne atuty powiatu łowickiego zarówno mieszkańcy, jak i radni zaakcentowali przede wszystkim:
    - korzystną lokalizację (centrum Polski, dostępność komunikacyjna)
    - walory przyrodnicze, ciszę i spokój
    - lokalny folklor i bogatą historię regionu.
- najsłabszą stroną powiatu jest w opinii mieszkańców i radnych lokalny rynek pracy (niskie zarobki, brak nowych miejsc pracy). Wg mieszkańców kolejnymi słabymi stronami jest brak miejsc, w których można spędzać czas wolny oraz sytuacja na rynku mieszkaniowym. Z kolei radni zwracali uwagę na kłopoty związane z lokalną współpracą oraz stanem infrastruktury drogowej.
- główne zagrożenie dla rozwoju powiatu w opinii radnych stanowią procesy depopulacyjne, zaś szanse rozwoju wiązane są przede wszystkim z pozyskiwaniem nowych inwestorów i środków zewnętrznych.
- obszary priorytetowe mające największy wpływ na rozwój powiatu wg respondentów to przede wszystkim:

wg mieszkańców	wg radnych
• rozwój transportu publicznego	• promocja i ochrona zdrowia (rozbudowa i remont szpitala,

	doposażenie w sprzęt, działania edukacyjne dot. zdrowego stylu życia)
• poprawa dostępu do opieki zdrowotnej	• transport zbiorowy i drogi publiczne (remonty dróg, rozwój sieci połączeń autobusowych)
• udogodnienia dla przedsiębiorców	• edukacja publiczna (rozwój i doposażenie szkół, dopasowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy)
• budowa nowych i modernizacja istniejących dróg oraz ciągów pieszo-rowerowych	• wspieranie osób niepełnosprawnych (integracja społeczna, pozyskiwanie środków na aktywizację i rehabilitację, rozwój DPS)
• budowa i modernizacja obiektów sportowych i rekreacyjnych	• kultura fizyczna i turystyka (rozwój infrastruktury sportowej, opracowanie spójnej oferty turystycznej, budowa ścieżki rowerowej wzdłuż rzeki Bzury)

Uwarunkowania rozwoju (wyniki diagnozy społeczno–gospodarczej)

Biorąc pod uwagę szereg uwarunkowań przedstawionych w raporcie diagnostycznym można stwierdzić, iż powiat łowicki wyróżnia się na tle województwa łódzkiego unikalnym potencjałem rozwojowym związanym zarówno z obszarem kulturowym, jak również gospodarczym. Rola Starostwa Powiatowego będzie kluczowa dla realizacji wielu zadań leżących w kompetencjach poszczególnych gmin i ich jednostek. Będzie ona polegała m.in. na wspieraniu gmin w eliminacji deficytów kluczowych z punktu widzenia celów powiatu, tworzeniu warunków do kooperacji pomiędzy poszczególnymi jednostkami samorządowymi.

W ujęciu szczegółowym za najważniejsze, bezpośrednio wpływające na rozwój jednostki, należy uznać następujące uwarunkowania:

UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNE

Powiat łowicki położony jest na granicy dwóch województw: łódzkiego i mazowieckiego, przebiegają przez niego **główne szlaki komunikacyjne** (autostrady i szlaki kolejowe). Jest jednym z najważniejszych kanałów tranzytowych między wschodnią i zachodnią Europą. Przez powiat łowicki przebiega odcinek jednej z najważniejszych tras w Polsce autostrady A2 wschód – zachód, który łączy dwie znaczące aglomeracje Łódź i Warszawę. Ponadto przez fragment zachodniej granicy powiatu przebiega autostrada A1 łącząca północ

i południe Polski. Przez teren powiatu łowickiego wiodą szlaki kolejowe: Warszawa-Bednary-Łowicz-Poznań (transport międzynarodowy) oraz Bednary-Łowicz-Domaniewice-Łódź oraz Łowicz-Bełchów Skierniewice-Warszawa. Istniejąca infrastruktura kolejowa uwzględniona została w planach budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego, którego celem jest stworzenie uniwersalnego systemu transportu pasażerskiego poprzez wybudowanie i eksploatację innowacyjnego węzła transportowego, który doprowadzi do przebudowy krajowego systemu transportu kolejowego jako atrakcyjnej alternatywy dla transportu drogowego i obejmującego wszystkie obszary Polski, zapewniając jednocześnie rozwój i trwałą integrację aglomeracji warszawskiej i łódzkiej. Położenie i dostępność komunikacyjna zapewniają najlepszą w Polsce lokalizację dla inwestycji przeznaczonych na rynek krajowy, a w przyszłości również zagraniczny (szansa wynikająca z inwestycji, jaką jest Centralny Port Komunikacyjny).

Bliskość aglomeracji łódzkiej i warszawskiej, to obok dużych rynków zbytu również dostępność do największych ośrodków naukowych i badawczych istotnych ze względu na specjalizację regionalną (rolnictwo i turystykę).

Na terenie powiatu występują **dobre warunki do produkcji rolniczej** – przeważają tu grunty III oraz IV klasy bonitacyjnej z niewielkim udziałem gleb II klas bonitacji. Najlepsze gleby znajdują się na podłożu utworów gliniastych oraz ilastych. Oceniono, iż na tle całego woj. łódzkiego powiat łowicki ma, tzw. umiarkowanie wysokie walory rolniczej przestrzeni produkcyjnej. W części południowej powiatu znajdują się również gleby II, III i IV klas bonitacji na utworach pyłowych. Na tym obszarze występują również płaty gleb bielicowch, które powstały z piasków słabogliniastych. W dolinach rzek znajdują się gleby mułowo – torfowe oraz torfowe. Grunty orne dobrej jakości występują na terenach gmin: Kiernozia, Zduny, Kocierzew Południowy, Chąśno oraz Bielawy. Rozwinięte rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze uwzględniono w kierunkach rozwoju województwa łódzkiego definiując terytorium powiatu łowickiego jako zaplecze odgrywające istotną role w pełnieniu funkcji bezpieczeństwa żywnościowego w regionie.

Zasoby naturalne sprawiają, iż obok funkcji żywieniowej istotna jest także jego funkcja turystyczna. Powiat łowicki mimo iż, charakteryzuje się niskim poziomem lesistości jest terenem bardzo atrakcyjnym turystycznie. Ważnym walorem przyrodniczym jest obszar **doliny Bzury**, objęty programem „Natura 2000”. Na terenie powiatu łowickiego zlokalizowane są 4 rezerwaty przyrody (Rawka, Polana Siwica, Kwaśna Buczyna, Bukowiec), a od lat 80-tych funkcjonuje Bolimowski Park Krajobrazowy oraz trzy obszary chronionego krajobrazu: Pradoliny Warszawsko-Berlińskiej, Doliny Bzury i Dolina Przysowy.

Obszar Natura 2000 obejmuje: Polany Puszczy Bolimowskiej, Pradolinę Bzury-Neru, Pradolinę Warszawsko-Berlińską oraz Doliny Przysowy i Słudwi.

Ziemia Łowicka to doskonałe miejsce do uprawiania turystyki aktywnej. Na terenie regionu łowickiego poprowadzone są szlaki piesze, rowerowe, szlak konny oraz kajakowy. Każdy z nich ukazuje najciekawsze miejscowości i zabytki w zależności od tematu szlaku. Trzy ze szlaków rowerowych: „Książęcy", „Dwory i Kościoły" oraz „Szable i Bagnety" opracowane zostały i wytyczone przez łowickich przewodników PTTK na zlecenie Centrum Kultury, Turystyki i Promocji Ziemi Łowickiej. Pozostałe szlaki („Polski Szlak Bursztynowy" oraz „Łódzki Szlak Konny") wytyczone zostały staraniem Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego. Szlak kajakowy zlokalizowany jest na rzece Bzurze. Spływy kajakowe organizowane są przez Centrum Kultury, Turystyki i Promocji Ziemi Łowickiej. Centrum w okresie wakacyjnym w ramach oferty turystycznej prowadzi na plaży nad Bzurą bezpłatną wypożyczalnię kajaków.

Powiat charakteryzuje jedno z największych w województwie łódzkim **nagromadzenie zabytków kultury materialnej** (222 wpisane do rejestru województwa) oraz unikatowy w skali kraju **folklor ziemi łowickiej**. Na terenie powiatu znajdują się aż dwa z trzech zlokalizowanych w województwie łódzkim pomników historii (to najwyższa rangą forma ochrony, dedykowana najcenniejszym w skali kraju zabytkom nieruchomym, o szczególnej wartości dla kultury): Bazylika katedralna w Łowiczu raz zespół pałacowo-parkowy w Nieborowie i Arkadii. Na obszarze dawnego Księstwa Łowickiego żywa jest m.in. **tradycja** używania **stroju ludowego** (uroczystości kościelne związane z celebrą świąt Wielkanocnych oraz Bożego Ciała, np. w Łowiczu i Złakowie Kościelnym), który odznacza się barwnością i bogactwem motywów zdobniczych (zwłaszcza haft łowicki i łowickie pasiaki). Na tle pozostałych podregionów województwa bogactwem form i barw wyróżnia się również księżackie rzemiosło tradycyjne. Folklor łowicki, dzięki swojemu niepowtarzalnemu charakterowi, zdobył renomę nie tylko w Polsce, ale również na całym świecie – księżacka tradycja, rękodzieło (wycinanki, pająki), kolorowe stroje łowickie (z charakterystycznymi pasiakami) są dziś motywem chętnie wykorzystywanym w zdobnictwie.

Turystyka w ostatnich latach ze względu na sytuację związaną z pandemią covid-19 uległa znacznym ograniczeniom wynikającym ogólnokrajowych obostrzeń prawnych.

Wśród zagrożeń naturalnych na pierwszy plan wysuwają się problemy związane z **podtopieniami i zagrożeniem powodziowym** stwarzanym głównie przez rzekę Bzurę oraz skutkami **suszy,** zagrożeniem pożarowym i ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi (takim jak wichury, gradobicia). Zapobieganie im (szczególnie w związku ze zmianami

klimatycznymi) będzie jednym z kluczowych wyzwań. Wchodzące w skład powiatu łowickiego jednostki samorządowe podpisały w 2022 r. list intencyjny w sprawie utworzenia **Lokalnego Partnerstwa do Spraw Wody**, w którym deklarują podjęcie wszelkich działań zmierzających do współpracy w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi w rolnictwie oraz na obszarach wiejskich.

Pod względem stopnia rozwoju infrastruktury technicznej powiat łowicki podobnie jak inne jednostki województwie zróżnicowany jest pod kątem terenów o charakterze wiejskim i miejskim. Analiza danych GUS wskazuje na brak problemów z dostępem do sieci wodociągowej (94% ogółu ludności). Sytuacja wygląda już zupełnie odwrotnie pod względem dostępu do sieci kanalizacyjnej (42%) i gazowej (6,5%), z których korzystają głównie mieszkańcy miasta. Liczba korzystających z instalacji w % ogółu ludności zarówno pod względem sieci kanalizacyjnej, jak i gazowej znacznie odbiegają od wartości średniej dla województwa (odpowiednio 64,5% i 40%) i kraju (71,5% i 54%). Konieczne są działania nakierowane na wyrównanie tych dysproporcji nie tylko ze względu na polepszenie jakości życia mieszkańców, ale również z uwagi na poprawę stanu środowiska naturalnego (ograniczanie zanieczyszczeń odprowadzanych do gruntu i rzeki, ograniczenie „niskiej emisji"). W ostatnich latach pomimo zmniejszania się liczby ludności wzrosła liczba odpadów zbieranych na terenie powiatu. Mniej niż jedna trzecia z nich (31,7%) objęta była zbiórką selektywną. Jest to poziom niższy niż odnotowywany w województwie (38,7%) i kraju (37,9%). Pod tym względem powiat zajmuje w jedno z ostatnich miejsc (19) w województwie łódzkim. Jednym z problemów stają się dzikie wysypiska śmieci na terenach leśnych (np. miejscowości Piaski i Chyleniec w gm. Nieborów).

Uwarunkowania	**Wyzwania**
Korzystne położenie w centrum kraju w pobliżu skrzyżowania głównych szlaków komunikacyjnych (dwa węzły autostradowe „Łowicz" i „Skierniewice", drogi krajowe, dwa szlaki kolejowe) Zróżnicowanie dostępności komunikacyjnej do poszczególnych gmin Jakość wód w rzekach Zagrożenia związane z „niską emisją" i odprowadzaniem ścieków do gruntu. Potencjał zasobów dziedzictwa kulturowego, zasobów środowiskowych oraz oferty wypoczynkowej do rozwoju turystyki i powiązanych z nią usług. Zabytki, bogate	Lobbowanie w celu realizacji inwestycji realizowanych na poziomie wojewódzkim i krajowym: • obwodnica, • inwestycje zw. z rozwojem kolei (modernizacja linii, siatka połączeń) • rozwój linii autobusowych połączonych z dworcem kolejowym. Wykorzystanie potencjału inwestycji Centralnego Portu Komunikacyjnego. Poprawa stanu infrastruktury drogowej lokalnej, w celu wyrównywania dostępności

Uwarunkowania	Wyzwania
tradycje, folklor rozpoznawalny także poza granicami kraju. Zagrożenie podtopieniami i powodziami (rzeka Bzura) i występowanie ekstremalnych zjawisk pogodowych Niski poziom dostępu do infrastruktury sieciowej poza terenem miasta (kanalizacja, gaz) powodujący spadek atrakcyjności inwestycyjnej oraz zagrożenia dla stanu środowiska naturalnego (zanieczyszczenie gleby, wód, powietrza). Zagrożenia związane z systemem odbioru i utylizacji śmieci (dzikie wysypiska śmieci).	komunikacyjnej poszczególnych gmin powiatu. Wykorzystanie potencjału turystycznego regionu – zagospodarowanie przestrzeni z poszanowaniem zasady zrównoważonego rozwoju Promowanie postaw ekologicznych Stworzenie planu rozwoju gospodarki wodą i budowa zbiornika retencyjnego Poprawa stanu środowiska naturalnego, w szczególności czystości wód w rzekach i powietrza (wsparcie likwidacji nieekologicznych źródeł ciepła) Koordynowanie działań na rzecz rozwoju sieci kanalizacyjnej oraz gazociągu na terenie powiatu zgodnie z potrzebami osadniczymi i gospodarczymi Optymalizacja kosztów utrzymania infrastruktury Przeciwdziałanie rozwojowi chaotycznej urbanizacji na terenach szczególnie cennych przyrodniczo i krajobrazowo (doliny rzek) Przeciwdziałanie zagrożeniom zw. z systemem odbioru i utylizacji śmieci (m.in. powstawanie dzikich wysypisk śmieci)

UWARUNKOWANIA SPOŁECZNE

Analiza danych statystycznych dot. sytuacji demograficznej wskazuje, iż powiat zmaga się z **problemem depopulacji** podobnie jak całe województwo łódzkie. Maleje liczba mieszkańców – zarówno ze względu na ujemny przyrost naturalny (-441 os.), jak i procesy migracyjne (saldo migracji w 2020 r. wyniosło -157 os.). Po tym względem powiat plasuje się na 13. i 16. miejscu wśród najbardziej wyludniających się jednostek w województwie łódzkim. Średni wiek mieszkańców wynosi 42,6 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski. **Wzrasta wskaźnik obciążenia demograficznego** - w 2020 r odsetek osób w wieku 65 + wynosił już 19,7, co plasowało powiat na 14. miejscu w województwie łódzkim. Prognozowana przez GUS liczba mieszkańców powiatu łowickiego w 2030 roku wynosi

75 156 osób. Zachodzące od lat zmiany w strukturze demograficznej ludności, związane ze wzrostem udziału osób starszych, stanowią wyzwanie dla gospodarki i społeczeństwa. Niezbędne staje się podejmowanie działań zmierzających do zaspokojenia potrzeb tej grupy, a także rozwiązywanie pojawiających się problemów rynku pracy dotyczących zbyt niskiej liczby pracowników. Tendencje demograficzne obligować będą władze samorządowe do podejmowania działań w zakresie dostosowania infrastruktury, zwłaszcza społecznej, do rosnących potrzeb seniorów. Osoby starsze, głównie ze względu na stan zdrowia, często potrzebować będą pomocy i opieki. Zgodnie zaś z danymi GUS stopień zaspokojenia tych potrzeb jest wciąż mniejszy od zgłaszanego popytu szczególnie w zakresie miejsc opieki.

Obecnie większość wydatków budżetu powiatu w dziale pomocy społecznej związana jest z funkcjonowaniem Domu Opieki Społecznej im. Krystyny Bochenek w Borówku. Placówka dysponująca 130 miejscami zakwaterowania przeznaczona jest do opieki nad osobami przewlekle psychicznie chorymi. Oprócz zapewnienia podstawowych potrzeb bytowych (miejsce zamieszkania, wyżywienie) świadczy także usługi opiekuńcze i wspomagające (terapie zajęciowe, aktywizację, podnoszenie sprawności itp.). Pozostałe funkcjonujące na terenie powiatu jednostki to prywatne domy opieki całodobowej (oferują łącznie 85 miejsc pobytu). Pomoc osobom bezdomnym oferuje noclegownia działająca przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Łowiczu.

Najczęstszą przyczyną zgonów wśród mieszkańców powiatu są choroby układu krążenia oraz nowotwory. Stanowią one odpowiednio 41% i 23% ogółu zgonów. W przypadku chorób układu krążenia poziom śmiertelności był nieco wyższy od wartości krajowej (39%) i wojewódzkiej (36%). Osoby, które umierają przed osiągnięciem 65 r.ż. w powiecie łowicki stanowiły 24,28% ogółu zgonów – poziom ten jest nieco wyższy niż odnotowywany w województwie (23,87%) i kraju (23,75%). Pomoc i opiekę zdrowotną mieszkańcom w powiecie oferuje Zespół Opieki Zdrowotnej w Łowiczu. ZOZ w Łowiczu w ramach umów z Narodowym Funduszem Zdrowia świadczy kompleksowo podstawową, specjalistyczną, szpitalną, diagnostyczną oraz nocną i świąteczną opiekę medyczną. **Wskaźnik dot. liczby łóżek szpitalnych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2020 r. wynosił 22 łóżka, co plasuje powiat na 14. miejscu w województwie łódzkim.**

Ze względu na proces starzenia się społeczeństwa zwiększają się potrzeby związane z zapewnieniem specjalistycznej opieki zdrowotnej. Obecnie na terenie powiatu **brak Zakładu Opiekuńczo Leczniczego**, który mógłby udzielać całodobowych świadczeń zdrowotnych obejmujących leczenie, pielęgnację i rehabilitację osób nie wymagających hospitalizacji, które ze względu na stan zdrowia i stopień niepełnosprawności oraz brak

możliwości funkcjonowania w środowisku domowym wymagają stałego fachowego nadzoru lekarskiego i pielęgniarskiego.

Pozytywnym zjawiskiem jest wyraźny spadek liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. W latach 2015-2020 wartość ta maleje średnio o 6,7% rocznie**. Liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w powiecie łowickim jest jedną z najniższych w całym województwie łódzkim** (wskaźnik dla województwa wg w 2020 r. wynosił 398 os., dla kraju 414 os.).

Niestety spada w powiecie liczba rodzin pełniących pieczę zastępczą. **Ze względu na brak środków finansowych w 2020 r. nie utworzono mieszkań chronionych dla pełnoletnich wychowanków ani nie zwiększono liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej**. Działania te należy podjąć możliwie jak najszybciej, jak również trzeba stale dążyć do zwiększenia liczby rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych w celu ograniczenia liczby dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz rozwoju współpracy z instytucjami działającymi na rzecz dzieci takimi jak sąd, ośrodek adopcyjny, szkoły, przedszkola, poradnie, ośrodki pomocy społecznej, policji itp.

W obszarze bezpieczeństwa publicznego zauważalny jest **spadek liczby wypadków drogowych oraz ofiar śmiertelnych**, ale odnotowany został **wzrost liczby przestępstw ogółem**. Można założyć, iż realizacja zaplanowanych inwestycji infrastrukturalnych przyczyni się do dalszej poprawy bezpieczeństwa na drogach powiatowych. Pod względem wskaźnika odnotowanych przestępstw (18,88 na 1000 mieszkańców) powiat łowicki znajduje się na 11. miejscu w województwie łódzkim. Jest to wartość zbliżona do skali kraju i województwa. Większość odnotowanych zdarzeń, to przestępstwa o charakterze kryminalnym, w tym liczną grupę stanowią przestępstwa przeciwko mieniu (9,67 na 1000 mieszkańców). **Poziom wykrywalności wzrósł w latach 2015-2020 z 70,4 % do 74,9%.** Najwyższą wykrywalność w 2020 r. odnotowano w przypadku przestępstw przeciwko bezpieczeństwu powszechnemu i bezpieczeństwu w komunikacji, drogowych oraz przeciwko rodzinie i opiece. Zauważalnym problemem są przestępstwa popełniane pod wpływem alkoholu lub innych używek. **Wskaźniki wykrywalności przestępstw w powiecie są wyższe niż wskaźniki wojewódzki oraz krajowy**.

Pod względem ilości zdarzeń wymagających udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej w przeliczeniu na 1 tys. ludności powiat łowicki ma wskaźnik nieco wyższy od średniej krajowej oraz wojewódzkiej. Wynosi on 16 zdarzeń na 1000 ludności. Pomimo tendencji spadkowej zauważalnej w kraju i województwie w powiecie łowickim od trzech lat utrzymuje się on stałym poziomie. Zmalała nieco liczba pożarów oraz fałszywych

alarmów, wzrosła natomiast liczna miejscowych zagrożeń definiowanych jako sytuacje awaryjne, wynikające z rozwoju cywilizacyjnego i naturalnych praw przyrody nie będące pożarem ani klęską żywiołową, stanowiące zagrożenie dla życia, zdrowia, mienia lub środowiska, którym zapobieżenie lub których usunięcie skutków nie wymaga zastosowania nadzwyczajnych środków. Najwięcej interwencji odnotowano w mieście i gminie Łowicz, Nieborów oraz Bielawy. Dużym wyzwaniem w zakresie ratownictwa, planowania operacyjnego i działań ratowniczych jest także zagrożenie ze strony żywiołu jakim jest woda. Przez teren powiatu łowickiego przepływa rzeka Bzura oraz rzeki i cieki wodne do niej wpadające w tym: Słudwia, Mroga, Skierniewka, Otolanka, Zwierzyniec, Bobrówka. Na terenie powiatu występują obszary zagrożone powodzią głównie nad rzekami Bzurą i Mrogą oraz od południowej strony miasta Łowicza. W zakresie potrzeb związanych z funkcjonowaniem jednostek straży pożarnej jedną z najpilniejszych jest modernizacja bądź wymiana taboru samochodowego. KP PSP w Łowiczu dysponuje 12 samochodami pożarniczymi, z których 2 przekroczyły już normę eksploatacji wyznaczoną w latach. **Do roku 2030 wszystkie pozostałe pojazdy przekroczą lub osiągną swoją normę eksploatacyjną**. Ponieważ jednostki straży pożarnej coraz częściej biorą udział w akcjach związanych z przeciwdziałaniem pandemii covid-19 zgłaszano konieczność doposażania ich w odpowiedni sprzęt medyczny oraz szkolenia z zakresu pomocy przedmedycznej.

W ramach szkół ponadpodstawowych na terenie miasta Łowicz funkcjonują: 2 licea ogólnokształcące, 3 zespoły szkół ponadpodstawowych oraz 1 Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy. Zaplecze edukacyjno – oświatowe uzupełnia Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Kiernozi oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Łowiczu. Wg danych OKE **zdawalność egzaminu dojrzałości w 2021 roku w powiecie łowickim wyniosła 75%** i była wyższa od średniej województwa łódzkiego (72,8%). Świadczy to o dobrym poziomie nauczania w lokalnych placówkach edukacyjnych. Niewątpliwie jednak niekorzystny wpływ na procesy edukacyjne i wychowawcze w ostatnich latach (2020-2021) miała epidemia covid-19 i spowodowane nią zawieszenie obowiązku szkolnego, a następnie nauczanie zdalne i hybrydowe. Wg Raportu Instytutu Profilaktyki Zintegrowanej wynika, że wraz z rozwojem epidemii pogarszała się kondycja psychofizyczna uczniów i nauczycieli. Rekomendowano w nim by działania wychowawcze, profilaktyczne i pomocowe na rzecz wsparcia psychicznego dzieci i młodzieży stały się w systemie edukacji priorytetem, zarówno w ówczesnej fazie epidemii, jak i bezpośrednio po jej wygaśnięciu.

Nie wszystkie szkoły i placówki oświatowe prowadzone przez powiat posiadają własną bazę sportową. Aby zapewnić prawidłową realizację zadań z zakresu kultury fizycznej i sportu sukcesywnie podejmowane są działania mające na celu jej rozbudowę i modernizację. Jest to szczególnie istotne, gdyż jak wykazało badanie aktywności fizycznej

dzieci i młodzieży przeprowadzone przez Instytut Matki i Dziecka, większość młodych nie spełnia zaleceń WHO dotyczących minimalnego poziomu aktywności fizycznej. W województwie łódzkim odsetek uczniów spełniających kryterium codziennej umiarkowanej, tzw. ogólnej aktywności fizycznej wynosił jedynie 12,2% i był wartością najniższą w kraju.[1] Pozycja ta przekłada się z kolei na rankingi wskaźników zdrowotnych. Aktywność fizyczna w dzieciństwie i młodości jest niezbędna dla prawidłowego rozwoju fizycznego, motorycznego, psychicznego i społecznego człowieka oraz dla zapobiegania zaburzeniom rozwoju i zdrowia, zwłaszcza otyłości i zaburzeniom układu ruchu. Odpowiedni poziom aktywności fizycznej w pierwszych dekadach życia zwiększa szansę na kontynuowanie jej w dorosłości. Sprzyja to wydłużeniu okresu życia w zdrowiu, opóźnieniu procesów starzenia oraz zmniejszeniu ryzyka przedwczesnego rozwoju chorób przewlekłych i niepełnosprawności.

Mieszkańcy powiatu łowickiego aktywnie włączają się w życie swoich lokalnych społeczności uczestnicząc w działalności organizacji i stowarzyszeń. Na terenie powiatu funkcjonuje 228 organizacji wpisanych do Krajowego Rejestru Sądowego, w tym 110 jednostek OSP. Udział w życiu publicznym wyrażony poprzez udział w wyborach powszechnych wskazuje z kolei na potencjał społeczny nieodbiegający od poziomu wojewódzkiego i krajowego, przy czym najwyższy był w trakcie wyborów prezydenckich (69,24%).

Uwarunkowania	**Wyzwania**
Malejąca liczba ludności powiatu Ujemny przyrost naturalny, starzejące się społeczeństwo i wzrastający wskaźnik obciążenia demograficznego Ujemne saldo migracji – w tym wyludnianie się miasta na rzecz terenów wiejskich (gmina Łowicz) Silna pozycja rodziny (niski wskaźnik rozwodów) Potencjał zaangażowania społecznego - liczne stowarzyszenia (OSP, KGW), Lokalna Grupa Działania „Ziemia Łowicka”	Podejmowanie działań nakierowanych na zmianę negatywnych tendencji demograficznych Dostosowanie usług publicznych do zmian struktury demograficznej Kreowanie we współpracy z gminami wizerunku powiatu, jako miejsca przyjaznego do pracy i osiedlania się Włączenie placówek kultury i organizacji pozarządowych w tworzenie oraz rozwój oferty spędzania wolnego czasu, w tym promocja aktywnego trybu życia.

[1] Aktualna ocena poziomu aktywności fizycznej dzieci i młodzieży w wieku 3-19 lat w Polsce, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Warszawa 2018

Zbliżony do krajowego poziom aktywności politycznej mieszkańców powiatu Dobry poziom edukacji – zdawalność egzaminu maturalnego wyższa od średniej wojewódzkiej Niski poziom codziennej ogólnej aktywności fizycznej dzieci i młodzieży Tendencje demograficzne oraz pandemia covid-19 skutkujące wzrostem zapotrzebowania na opiekę specjalistyczną (lekarską, rehabilitacyjną, opiekuńczą) Spadek liczby rodzin pełniących pieczę zastępczą Wzrost liczby przestępstw przy jednoczesnym bardzo wysokim wskaźniku wykrywalności Wysoki (w porównaniu do kraju i województwa) wskaźnik zdarzeń wymagających udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej – także spowodowanych bliskością głównych szlaków drogowych.	Współpraca z gminami w celu wykorzystania płynącego z potencjału organizacyjnego mieszkańców powiatu i włączania ich w proces promocji powiatu Promocja oferty edukacyjnej i dostosowywanie jej do potrzeb lokalnego rynku pracy Zapewnienie mieszkańcom dostępu do opieki zdrowotnej – z uwzględnieniem specjalistycznej opieki w zakresie chorób układu krążenia oraz nowotworów i chorób układu oddechowego oraz całodobowych świadczeń zdrowotnych obejmujących leczenie, pielęgnację i rehabilitację osób nie wymagających hospitalizacji Koordynowanie działań lokalnych na rzecz przeciwdziałania skutkom pandemii covid-19 Działania nakierowane na poprawę efektywności pozyskiwania kandydatów na rodziców zastępczych (współpraca z instytucjami na rzecz dzieci, współpraca międzypowiatowa)

UWARUNKOWANIA GOSPODARCZE

Dochody ogółem powiatu łowickiego w 2020 roku wynosiły w przeliczeniu na jednego mieszkańca 1 295,28 zł, co plasowało powiat na 9. miejscu w województwie łódzkim. Pod względem dochodów własnych, które wyniosły w przeliczeniu na 1 mieszkańca 417,07 zł, powiat zajął 14 lokatę. W analizowanym okresie wzrosła ona o ponad 47%. **W strukturze dochodów** zdecydowanie **dominują dotacje** (46%) i subwencja (22%). Jedynie 32% stanowią dochody własne powiatu. Wydatki w przeliczeniu na 1 mieszkańca powiatu w roku 2020 wyniosły 1 283,26 zł. W analizowanym okresie W latach 2015-2020 wartość ta średnio co roku wzrastała o ok 8,1%. Największe nakłady ponoszone były w związku z działalnością oświatową (38%). W roku 2020 wydatki bieżące były niższe od bieżących dochodów w związku z czym odnotowano nadwyżkę operacyjną w kwocie 4 639 620,49 zł. Jednocześnie jednak dług publiczny w 2020 roku wynosił 26 313 316,68 zł (kredyty i pożyczki).
Zadłużenie Powiatu na w ostatnich latach systematycznie wzrasta, co za tym idzie wzrastają również koszty obsługi długu, które w 2020 roku przekroczyły kwotę 4 mln zł.
W 2020 roku udział zobowiązań ogółem w dochodach wynosił 26,10% i był o 1,7 pp wyższy

w stosunku do roku poprzedniego. Biorąc pod uwagę obciążenie wydatkami bieżącymi oraz obsługą zadłużenia praktycznie równoważy ono kwotę dochodów bieżących.

Powiat łowicki to **rejon o nasilonej specjalizacji rolniczej zwłaszcza w zakresie warzywnictwa, sadownictwa, hodowli żywca wieprzowego oraz produkcji mlecznej**. W strukturze branżowej przeważa przetwórstwo owoców i warzyw oraz mleka co decyduje o jego istotnej funkcji w zapewnieniu bezpieczeństwa żywieniowego w regionie łódzkim. Na terenie powiatu funkcjonują grupy producentów rolnych oraz Zrzeszenie Plantatorów Owoców i Warzyw. Członkowie uprawiają warzywa takie jak pomidory gruntowe, buraki ćwikłowe, ogórki, selery oraz porzeczki czarne. Łączna powierzchnia upraw wynosi 600 ha. Produkty wytworzone w gospodarstwach członków są sprzedawane do Agros Nova Sp. z o.o. Korzystne znaczenie dla rozwoju nowoczesnego rolnictwa w powiecie łowickim ma **system edukacji rolniczej z rozwiniętym zapleczem naukowym**, które stanowią m.in. Mazowieckie Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt w Łowiczu, Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 2 – Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego i Praktycznego im. Tadeusza Kościuszki w Łowiczu oraz Zespół Szkół Centrum Kształcenia Rolniczego im. Jadwigi Dziubińskiej w Zduńskiej Dąbrowie, czy też zlokalizowanym w sąsiednich Skierniewicach Instytutem Warzywnictwa oraz Instytut Sadownictwa i Kwiaciarstwa

Na terenie powiatu funkcjonuje 6 381 podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON. Zdecydowana ich większość mikroprzedsiębiorstwa działające w sektorze prywatnym. Liczba podmiotów gospodarczych do 2020 roku stale rosła. Pierwsze półrocze roku 2021 to okres stagnacji – liczba zarejestrowanych podmiotów praktycznie nie uległa zmianie i wg danych GUS wynosiła 181 podmiotów. Wskaźnik liczby podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców (822) daje powiatowi dopiero 20. miejsce w województwie łódzkim.

Ponieważ powiat łowicki w przeważającej części jest obszarem typowo rolniczym o bogatych tradycjach i kulturze agrarnej **wiodącą pozycję na jego terenie mają przedsiębiorstwa reprezentujące branże przetwórstwa rolno-spożywczego**. Wytwarzają one markowe produkty oraz mające ugruntowaną pozycję w kraju i poza jego granicami. Są również wzorem dobrej kooperacji z przedsiębiorcami z branży przetwórstwa rolno-spożywczego z lokalnymi producentami rolnymi.

Mimo, iż region ziemi łowickiej jest definiowany jako obszar typowo rolniczy, to należy podkreślić, że większość mieszkańców jako źródło utrzymania wskazywało pracę najemną poza rolnictwem oraz dochody ze źródeł niezarobkowych takich jak emerytura i renta. **Tylko 9% deklarowało jako główne źródło dochodu pracę w rolnictwie**.

Spośród innych gałęzi przemysłu odgrywających znaczącą rolę w powiecie łowickim wymienić należy: przemysł lekki (m.in. produkcja skarpet). W strukturze branżowej prym wiodą tworzywa sztuczne, opakowania, chemia samochodowa, kopalnie kruszyw, usługi oraz handel. Największa koncentracja działalności gospodarczej na terenie powiatu łowickiego ma miejsce w mieście Łowicz, gdzie wg danych GUS za rok 2020 funkcjonowało prawie 46% wszystkich podmiotów. Na drugim miejscu pod względem aktywności gospodarczej plasują się gminy Nieborów i Łowicz (po ok. 10%).

Cechą charakterystyczną regionu łowickiego jest **niska stopa bezrobocia** - w 2020 r. wyniosła 5,5%, była więc znacznie niższa niż odnotowana w województwie łódzkim (6,2%) oraz kraju (6,3%). Sytuacja ta może jednak ulec zmianie w wyniku procesów związanych z pandemią covid-19. Negatywne tendencje są już zauważalne szczególnie w sektorze działalności związanej z turystyką, sportem i szeroko rozumianą inicjatywą kulturalną. W związku z tym konieczne będzie wdrażanie mechanizmów łagodzenia jej negatywnych skutków tak na szczeblu centralnym jak i lokalnym.

Istotny potencjał dla rozwoju gospodarczego ziemi łowickiej stanowi turystyka. Zarówno tereny atrakcyjne dla uprawiania turystyki aktywnej (szlaki piesze, rowerowe, konny i kajakowy), jak i bogactwo zabytków oraz folklor Ziemi Łowickiej od lat przyciągają na teren powiatu turystów z kraju i zagranicy. Za rekordowy wg danych GUS należy uznać rok 2019. Ogółem z noclegów na terenie powiatu łowickiego skorzystało wówczas ponad 14,5 tys. osób, z których 11% stanowili turyści zagraniczni. Niestety rok 2020 z uwagi na uwarunkowania zewnętrzne charakteryzował znaczący (ponad 40%) spadek liczby osób odwiedzających Ziemię Łowicką na więcej niż 1 dzień. Przed pandemią powiat miał jedną z najwyższych liczbę uczestników imprez kulturalnych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w woj. łódzkim (4. miejsce w 2019 r.). W kolejnym roku ze względu na obostrzenia sanitarne liczba uczestników imprez stanowiła już mniej niż 1/5 z lat ubiegłych, a powiat ulokował się pod tym względem dopiero na 14. miejscu w województwie. Negatywne skutki pandemii odczuły również instytucje prowadzone przez Powiat takie jak Muzeum w Łowiczu oraz Centrum Kultury, Turystyki I Promocji Ziemi Łowickiej. W porównaniu do 2015 roku w 2020 roku liczba odwiedzających lokalne muzea i ich oddziały drastycznie spadła o liczbę ponad 54 tys. osób w stosunku do 2015 roku i o 51 tys. w stosunku do 2019 roku. Stanowiło to spadek o bisko jedno czwartą wszystkich odwiedzających. Należy liczyć się z faktem, iż nawet po zluzowaniu obostrzeń i unormowaniu się sytuacji epidemicznej, nie uda się szybko powrócić do stanu sprzed pandemii. **Pandemia z dnia na dzień zaburzyła skomplikowany system tworzenia i korzystania z kultury**. Zawieszono wydarzenia, zamknięto instytucje. Zmieniło to sytuację zarówno ludzi pracujących w sektorze kultury i sektorach powiązanych, jak i odbiorców różnorodnych form działalności kulturalnej. Równie **drastycznie wygaszone**

zostały sektory takie jak turystyka, hotelarstwo, gastronomia czy transport. Przedsiębiorstwa, instytucje, organizacje pozarządowe utraciły dopływ pieniędzy. Naruszona została cała ich złożona struktura przychodów, wydatków, gospodarowania vat, odliczania kosztów inwestycji.

Uwarunkowania	Wyzwania
Względna stabilność finansów powiatu – ze szczególnym uwzględnieniem zdolności do podnoszenia poziomu dochodów własnych Wzrost dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca Wskaźnik zadłużenia na poziomie 26% Największe wydatki związane z działalnością oświatową Rozwinięte rolnictwo oraz przetwórstwo rolno-spożywcze Rozdrobnienie gospodarstw i niska zdolność ekonomiczna Działalność firm o uznanych markach Potencjał do rozwoju gospodarki turystycznej Duże rynki zbytu w postaci aglomeracji łódzkiej w warszawskiej Niski poziom bezrobocia (jeden z najniższych w województwie)	Podniesienie efektywności pozyskiwania dofinansowań ze źródeł zewnętrznych Monitorowanie poziomu zadłużenia Zwiększanie udziału dochodów własnych w strukturze budżetu Skuteczna promocja wspólnej marki regionu – „Łowickie” Podniesienie poziomu atrakcyjności powiatu dla inwestorów, np. poprzez wspólną ofertę inwestycyjną w zakresie tworzenia i rozwijania stref aktywności gospodarczej oraz ujednolicenia standardów obsługi Łagodzenie skutków gospodarczych związanych z covid-19 (w tym również minimalizowanie negatywnych skutków pandemii w sektorze kultury i sportu) Podniesienie poziomu atrakcyjności powiatu dla inwestorów, np. poprzez współpracę z gminami w zakresie tworzenia i rozwijania stref aktywności gospodarczej oraz doskonalenie standardów obsługi Dostosowywanie oferty edukacyjnej do potencjału lokalnego rynku pracy (rolnictwo, przetwórstwo, turystyka, spedycja)

Analiza SWOT

Zasady analizy

SWOT to jedna z najbardziej popularnych metod analizy strategicznej organizacji. Pozwala ona skonfrontować ze sobą pozytywne i negatywne czynniki wewnątrz oraz na zewnątrz analizowanej jednostki. Nazwa SWOT to akronim utworzony z pierwszych liter wyrazów, które określają cztery kategorie czynników strategicznych. Litera „S" odpowiada angielskiemu słowu Strengths, czyli mocnym stronom. Pod literą „W" kryje się angielskie Weaknesses oznaczające słabe strony, natomiast „O" oznacza Opportunities, czyli szanse. Ostatnia w nazwie jest litera „T", która jest skrótem od Threats, czyli zagrożeń.

Zgodnie z powyższym, czynniki rozwoju podzielić można na wewnętrzne, na które społeczność lokalna ma wpływ (silne i słabe strony), oraz na czynniki zewnętrzne – umiejscowione w bliższym i dalszym otoczeniu jednostki (szanse i zagrożenia). Podział ten dokonuje się również według innego kryterium, co pozwala zidentyfikować: czynniki pozytywne, czyli silne strony i szanse, oraz czynniki negatywne, czyli słabe strony i zagrożenia.

Wyniki analizy

Poniżej przedstawiono wyniki analizy w wersji tabelarycznej.

Mocne strony	Słabe strony
• korzystne skomunikowanie powiatu - położenie w centrum Polski w pobliżu skrzyżowania głównych szlaków komunikacyjnych • rozwinięte rolnictwo oraz przetwórstwo rolno- spożywcze • grupy producenckie • firmy o uznanych markach • baza surowcowa do rozwoju biogospodarki • rzeka Bzura	• ujemne saldo migracji • ujemny przyrost naturalny • wzrost obciążenia demograficznego • stan infrastruktury drogowej i okołodrogowej • ograniczony zasięg transportu publicznego na terenach wiejskich • brak atrakcyjnych miejsc pracy, niskie zarobki • rozdrobnione gospodarstwa rolne i ich niska zdolność ekonomiczna, wysoki

Mocne strony	Słabe strony
• niski poziom bezrobocia (jeden z najniższych w województwie) • wzrost dochodu na 1 mieszkańca • duża liczba pozarządowych organizacji funkcjonująca na terenie powiatu, współpraca (OSP, KGW) • walory turystyczne i rekreacyjne regionu (zabytki, tereny chronione, dziedzictwo historyczne) • kultura łowicka - folklor rozpoznawalny w kraju, marka regionu „łowickie” • szlaki turystyczne (piesze, rowerowe, konny i kajakowy) • zaplecze edukacyjne	odsetek osób „dorabiających” poza rolnictwem • dług publiczny • ograniczone środki finansowe powiatu na inwestycje • ograniczona liczba dostępnych i uzbrojonych terenów inwestycyjnych w gminach • niewystarczająco rozwinięta infrastruktura na potrzeby obsługi ruchu turystycznego (m.in. gastronomia, noclegi) • niski poziom skanalizowania terenu powiatu i zw. z tym problem zanieczyszczeń przedostających się do gruntu i wód • niski poziom rozwój sieci gazowej poza obszarem Miasta Łowicz i zw. z tym problem „niskiej emisji” • niski procent odpadów zbieranych selektywnie (31,7%) • niedostosowana do potrzeb lokalnego rynku pracy oferta edukacji zawodowej • zagrożenie powodziowe i ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi • stan taboru samochodowego służb ppoż

Szanse	**Zagrożenia /Wyzwania**
• położenie geograficzne (gleby, położenie na pograniczu 2 województw, bliskość dużych aglomeracji- potencjalnych rynków zbytu) • bliskość węzła A1/A2 (Stryków) • program inwestycyjny Centralny Port Komunikacyjny • Łódzka Kolej Aglomeracyjna • nowa perspektywa dostępu do funduszy europejskich • umiejscowienie powiatu w obszarze Zielonej Gospodarki SRWŁ • branża innowacyjnego rolnictwa oraz przetwórstwa rolno- spożywczego jako branża kluczowa w RSI WŁ LORIS 2030 • potencjał terenów inwestycyjnych ŁSSE (podstrefa Łowicz) • zewnętrzni inwestorzy • wzrost znaczenia potencjału OZE • wzrost znaczenia potencjału produktów ekologicznych	• migracja mieszkańców do większych ośrodków Łódź – Warszawa • nasilenie negatywnych tendencji demograficznych (depopulacja) • długi okres zwrotu inwestycji OZE • rosnące koszty prowadzenia działalności gospodarczej • negatywne skutki społeczne i gospodarcze pandemii covid-19 (m.in. drastyczny spadek liczby turystów odwiedzających powiat) • skutki społeczne i gospodarcze wojny na Ukrainie

Tabela 1 Analiza SWOT

Wizja i misja rozwoju

Analiza obecnej sytuacji powiatu na podstawie informacji dostarczonych przez Starostwo Powiatowe oraz spotkań i badania przeprowadzonego wśród mieszkańców, radnych i reprezentantów kluczowych instytucji, pozwoliło na zebranie danych i informacji niezbędnych do opracowania misji i wizji Powiatu Łowickiego na najbliższe lata.

Celem wyznaczenia misji i wizji jest określenie optymalnego kierunku rozwoju Powiatu w przyszłości oraz wyznaczenie ram dla działań realizowanych w Strategii. Wizja określa stan docelowy, do osiągnięcia którego Powiat będzie dążyć w perspektywie najbliższych pięciu lat. Jest ona generalną deklaracją obrazującą planowany proces rozwoju, który służyć ma poprawie sytuacji Powiatu i jego mieszkańców w perspektywie najbliższych ośmiu lat. Warunkiem realizacji ustalonej misji jest podjęcie szeregu działań, które spowodują systematyczny, trwały wzrost gospodarczy i rozwój instytucjonalny, co w efekcie doprowadzi do podniesienia poziomu życia mieszkańców oraz świadczonych na ich rzecz usług publicznych. Natomiast misja określa sposób osiągnięcia stanu docelowego – wizji. Zdefiniowanie misji i wizji jest kluczowym elementem Strategii, któremu podporządkowane są główne cele realizowane przez Powiat oraz działania przez nią podejmowane.

Wizja: *W roku 2030 Powiat Łowicki korzysta w pełni ze swojego położenia pomiędzy aglomeracją łódzką i warszawską oraz bliskości Centralnego Portu Komunikacyjnego. Dzięki rozwojowi dostępności komunikacyjnej zwiększa swoją konkurencyjność na mapie województwa łódzkiego i staje się miejscem atrakcyjnym do prowadzenia biznesu. Powiat staje się przestrzenią zrównoważonego rozwoju gospodarczego opartego na walorach turystyczno-środowiskowo-rolnych regionu prowadzonego we współpracy i porozumieniu z partnerami lokalnymi (gminy, organizacje). Następująca poprawa warunków życia i poziomu jakości usług publicznych pobudzają atrakcyjność osadniczą przeciwdziałając procesom depopulacji.*

Misja: *Misją Powiatu jest wspieranie i integracja działań w zakresie rozwoju gospodarczego, społecznego i przestrzennego ze szczególnym uwzględnieniem ochrony środowiska oraz aktywizacji i rozwoju lokalnego kapitału społecznego*.

Misja i wizja Powiatu stanowią jedynie zwięzłe odzwierciedlenie ambicji władz samorządowych Powiatu, jej mieszkańców oraz kluczowych interesariuszy związanych ze stanem docelowym, do którego Powiat dąży w przyszłości. Cele strategiczne wskazują natomiast pożądane kierunki rozwoju, konkretyzując obszary na jakie władze samorządowe Powiatu powinny ukierunkować swoje działania.

Cele strategiczne, operacyjne i kierunki działań

Cele strategiczne i operacyjne

Diagnoza społeczno-gospodarcza i przeprowadzona na jej podstawie analiza SWOT, jak również wyniki sondażu społecznego oraz wnioski ze spotkań (przeprowadzonych w dniach 10. i 28. lutego oraz 10. marca 2022 r.) pozwoliły na określenie trzech celów strategicznych rozwoju Powiatu Łowickiego w ramach wymiaru gospodarczego, społecznego i przestrzennego. Dodatkowo wskazano czwarty cel „Kompleksowa współpraca i promocja", który stanowi podstawę dla wszystkich działań planowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych.

Poniżej wskazano cele operacyjne (wykonawcze) i kierunki działań (interwencji) - służące wykonywaniu określonych działań i zadań a także przedsięwzięć.

CEL STRATEGICZNY 1. RÓWNOMIERNIE ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA

Cel strategiczny związany jest z rozwojem różnego rodzaju infrastruktury zarówno drogowej, telekomunikacyjnej, administracyjnej (budynki administracji i użyteczności publicznej), jak i usprawnieniem i rozwojem e-usług świadczonych przez Powiat na rzecz lokalnej społeczności.

Cel operacyjny 1.1 Rozbudowa i poprawa stanu infrastruktury drogowej

Kierunek interwencji:

1.1.1. Budowa i rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury drogowej, mostowej w celu zwiększanie poziomu dostępności i bezpieczeństwa w ruchu drogowym
1.1.2. Współpraca w celu rozwoju sieci połączeń transportu zbiorowego

Wskaźnik	**Jednostka**	**Zakładany poziom w roku n**	***Odchylenie od zakładanego poziomu (%)***
Długość wyremontowanych i/lub nowych dróg znaczenia	Powiatowy Zarząd Dróg i	40	

regionalnego i krajowego na terenie powiatu [km]	Transportu w Łowiczu		
Długość nowo wybudowanych i zmodernizowanych dróg powiatowych [km]	Powiatowy Zarząd Dróg i Transportu w Łowiczu	10	
Liczba przebudowanych obiektów mostowych [szt.]	Powiatowy Zarząd Dróg i Transportu w Łowiczu	2	
Średni czas przejazdu z Łowicza do Łodzi/Warszawy [min.]	Powiatowy Zarząd Dróg i Transportu w Łowiczu	50 min.	

Tabela 2 Wskaźniki Celu 1.1

Cel operacyjny 1.2 Rozwój i poprawa stanu obiektów użyteczności publicznej

Kierunek interwencji:

1.2.1. Rozbudowa i poprawa stanu obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych
1.2.2. Likwidacja barier architektonicznych/komunikacyjnych w budynkach/przestrzeniach użyteczności publicznej

Wskaźnik	**Jednostka**	**Zakładany poziom w roku n**	***Odchylenie od zakładanego poziomu (%)***
Liczba projektów związanych z budową/rozbudową/modernizacją infrastruktury administracyjnej	Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych	3	
Liczba obiektów przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych	5	

Tabela 3 Wskaźniki Celu 1.2

Cel operacyjny 1.3 Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej i kontynuowanie formuły przyjaznego urzędu oraz e- usług w jednostkach zarządzanych przez Powiat

Kierunek interwencji:

1.3.1. Współpraca w celu rozwoju sieci telekomunikacyjnej
1.3.2. Rozwój systemu e-usług publicznych
1.3.3. Zwiększenie kompetencji cyfrowych poprzez unowocześnianie i poprawę dostępności do zasobów internetowych w ramach urzędu powiatowego i jego jednostek podległych
1.3.4. Podnoszenie kompetencji i wzrost motywacji kadr

Wskaźnik	**Jednostka**	**Zakładany poziom w roku n**	***Odchylenie od zakładanego poziomu (%)***
Liczba usług w powiecie świadczonych za pomocą sieci Internet	Wydział Organizacyjny	10	
Liczba utworzonych zasobów cyfrowych	Wydział Organizacyjny	5	
Liczba osób obsłużonych przez platformy elektroniczne	Wydział Organizacyjny	5000	
Liczba pracowników samorządowych podnoszących własne kwalifikacje	Wydział Organizacyjny	20	

Tabela 4 Wskaźniki Celu 1.3

CEL STRATEGICZNY 2. KONKURENCYJNA ZIELONA GOSPODARKA

Cel strategiczny związany jest ze wzrostem gospodarczym regionu, wzmacnianiem jego atrakcyjności dla inwestycji w oparciu o wykorzystanie lokalnego potencjału i przy uwzględnieniu wyzwań zrównoważonego rozwoju.

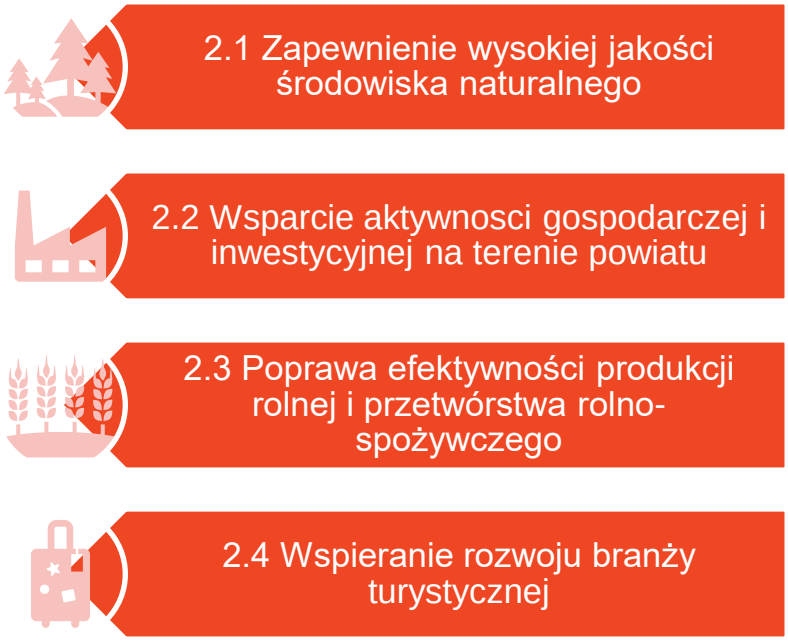

Cel operacyjny 2.1 Zapewnienie wysokiej jakości środowiska naturalnego i adaptacja do zmian klimatu

Kierunek interwencji

2.1.1. Stosowanie instalacji OZE w budynkach administracji publicznej, przestrzeni publicznej
2.1.2. Wsparcie doradcze z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii dla mieszkańców i przedsiębiorców
2.1.3. Edukacja ekologiczna, promocja i wdrażanie gospodarki obiegu zamkniętego oraz OZE
2.1.4. Prowadzenie polityki zmierzającej do poprawy jakości gleby, powietrza, wody
2.1.5. Kształtowanie proekologicznych postaw inwestorów w budownictwie / Inicjowanie dobrych praktyk w zakresie prowadzenia polityki planowania przestrzennego
2.1.6. Promowanie nisko- i zeroemisyjnych rozwiązań transportowych

2.1.7. Programy ochrony oraz dbałości o stan i jakość wody, odpowiedzialnego gospodarowania wodą, zwiększania retencji i melioracji oraz przeciwdziałania suszy i jej skutkom (w tym: budowa zbiornika retencyjnego)
2.1.8. Doskonalenie systemu gospodarki odpadami
2.1.9. Wspieranie działań związanych ze zmniejszaniem dysproporcji w dostępie mieszkańców do infrastruktury sieciowej

Wskaźnik	**Jednostka**	**Zakładany poziom w roku n**	***Odchylenie od zakładanego poziomu (%)***
Liczba projektów wdrażających technologie OZE na terenie powiatu	Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa	3	
Liczba instalacji odnawialnych źródeł energii (OZE) na obiektach zarządzanych przez Powiat	Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa	4	
Liczba projektów z zakresu edukacji ekologicznej zrealizowanych na terenie powiatu oraz liczba osób uczestniczących w projektach ekologicznych	Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa	5	
Liczba działań edukacyjnych w zakresie zwiększenia świadomości występującego zagrożenia powodziowego oraz świadomego uczestniczenia w postępowaniach kryzysowych	Biuro Zarządzania Kryzysowego, Ochrony Ludności i Spraw Obronnych	5	
Odsetek mieszkańców korzystających z sieci kanalizacyjnej/gazowej na terenie powiatu	Wydział Ochrony Środowiska, Rolnictwa i Leśnictwa	50% [kanalizacja]	

Tabela 5 Wskaźniki Celu 2.1

Cel operacyjny 2.2 Wsparcie aktywności gospodarczej i inwestycyjnej na terenie powiatu

Kierunek interwencji:

2.2.1. Promocja terenów inwestycyjnych
2.2.2. Współpraca planistyczna z gminami w zakresie tworzenia stref zorganizowanej i skoncentrowanej działalności gospodarczej
2.2.3. Promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia, udzielenie wsparcia osobom bezrobotnym w podejmowaniu działalności gospodarczej
2.2.4. Wspieranie kształcenia ustawicznego i kształcenia zgodnego z potrzebami rynku pracy
2.2.5. Rozwój systemu obsługi rynku pracy (podnoszenie kompetencji, rozwój usług elektronicznych)

Wskaźnik	**Jednostka**	**Zakładany poziom w roku n**	***Odchylenie od zakładanego poziomu (%)***
Liczba miejsc pracy w strefach aktywności gospodarczej na terenie powiatu	Wydział Organizacyjny	20	
Liczba dostępnych aktualnych planów zagospodarowania przestrzennego	Wydział Geodezji, Kartografii i Nieruchomości	215	
Liczba opracowanych i wydanych materiałów promocyjno-reklamowych dotyczących oferty inwestycyjnej na terenie powiatu	Wydział Organizacyjny	3	
Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w systemie REGON na terenie powiatu w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców	Wydział Organizacyjny	2,5	
Liczba osób z terenu powiatu, którym przyznano środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	PUP w Łowiczu	20	
Stopa bezrobocia na terenie powiatu	PUP w Łowiczu	5%	

Tabela 6 Wskaźniki Celu 2.2

Cel operacyjny 2.3 Poprawa efektywności produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego

Kierunek interwencji:

2.3.1. Wsparcie i promocja rolnictwa, w szczególności opartego na produkcji ekologicznej i specjalistycznej (informacja, szkolenia, doradztwo)
2.3.2. Rozwój systemu ochrony produkcji i hodowli na wypadek zagrożenia zniszczeniem.

Wskaźnik	**Jednostka**	**Zakładany poziom w roku n**	***Odchylenie od zakładanego poziomu (%)***
Liczba zrealizowanych działań związanych z promocją powiatu w kontekście funkcjonowania rolnictwa oraz produkcji rolnej	Wydział Organizacyjny	5	

Tabela 7 Wskaźniki Celu 2.3

Cel operacyjny 2.4 Wspieranie rozwoju branży turystycznej

Kierunek interwencji:

2.4.1. Rozwój sieci szlaków turystycznych na terenie powiatu i powiązanie ich z otoczeniem
2.4.2. Wsparcie dla rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej na terenie powiatu

Wskaźnik	**Jednostka**	**Zakładany poziom w roku n**	***Odchylenie od zakładanego poziomu (%)***

Liczba turystów odwiedzających główne atrakcje turystyczne powiatu	Wydział Organizacyjny	15 000	
Korzystający z noclegów na terenie powiatu w turystycznych obiektach zakwaterowania zbiorowego, w tym turyści zagraniczni	Wydział Organizacyjny	10 000	
Długość [km] nowych i zmodernizowanych ciągów pieszych i tras rowerowych na terenie powiatu	Powiatowy Zarząd Dróg i Transportu w Łowiczu	10	

Tabela 8 Wskaźniki Celu 2.4

CEL STRATEGICZNY 3. ATRAKCYJNOŚĆ SPOŁECZNO-BYTOWA

Cel strategiczny związany jest tworzeniem komfortowych i bezpiecznych warunków życia oraz zamieszkania. Skupia się wokół takich obszarów jak: ochrona unikalnego dziedzictwa kulturowego regionu, szeroko pojęte bezpieczeństwo mieszkańców (zdrowotne, socjalnej, publiczne), zapewnienie atrakcyjnej oferty edukacyjnej i rozwój bazy spędzania czasu wolnego.

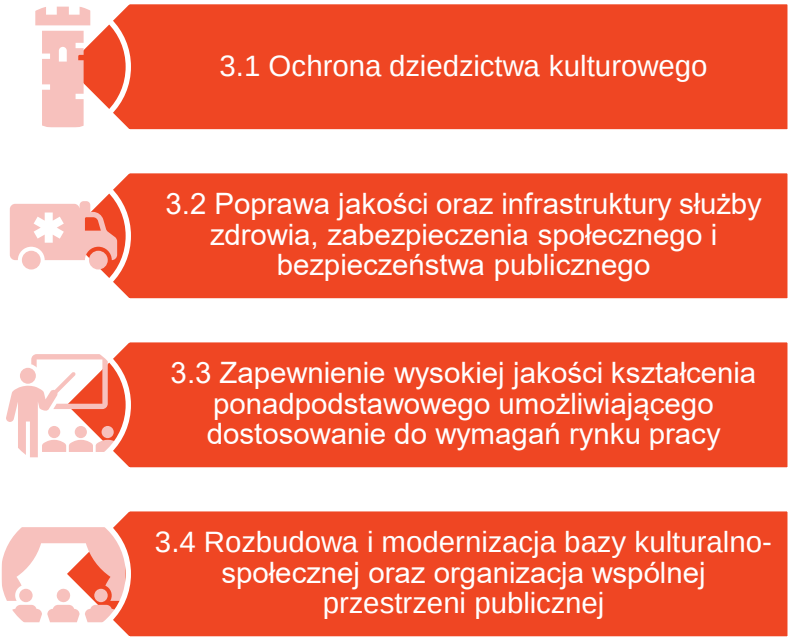

Cel operacyjny: 3.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego

Kierunek interwencji:

3.1.1. Aktualizacja i realizacja założeń powiatowego programu opieki nad zabytkami
3.1.2. Współpraca z PUP w celu prowadzenia prac pielęgnacyjnych na terenach objętych ochroną
3.1.3. Aplikowanie o środki na rewitalizację obiektów zabytkowych/dziedzictwa kulturowego
3.1.4. Wzmacnianie przejawów kultury ludowej regionu
3.1.5. Rozwój systemu ochrony dóbr kultury i innego mienia na wypadek zagrożenia zniszczeniem

Wskaźnik	Jednostka	Zakładany poziom w roku n	Odchylenie od zakładanego poziomu (%)
Liczba projektów związanych z renowacją, rewitalizacją i konserwacją zabytków i obiektów dziedzictwa kulturowego z terenu powiatu	Wydział Organizacyjny	5	
Liczba projektów związanych z upowszechnianiem lokalnego dziedzictwa kulturowego	Wydział Organizacyjny	10	
Liczba społecznych opiekunów zabytków wyznaczonych przez Starostę na wniosek Łódzkiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków	Wydział Organizacyjny	5	

Tabela 9 Wskaźniki Celu 3.1

Cel operacyjny 3.2 Poprawa jakości oraz infrastruktury służby zdrowia, zabezpieczenia społecznego i bezpieczeństwa publicznego

Kierunek interwencji:

3.2.1. Promocja i wsparcie rodziny (zwalczanie sytuacji kryzysowych, przeciwdziałanie przemocy)
3.2.2. Kontynuacja wsparcia i organizacji systemu pieczy zastępczej (ze szczególnym uwzględnieniem rodzinnej jej formy)
3.2.3. Tworzenie systemu mieszkań chronionych
3.2.4. Wspieranie rozwoju i integracja działań na rzecz sektora ekonomii społecznej
3.2.5. Doskonalenie bazy ochrony zdrowia (modernizacja/doposażenie)
3.2.6. Poprawa dostępności zakresu i jakości opieki zdrowotnej (w tym stworzenie Zakładu Opiekuńczo Leczniczego)
3.2.7. Promowanie profilaktyki prozdrowotnej i zdrowego trybu życia
3.2.8. Programy wspierające dzieci i młodzieży w zakresie ochrony zdrowia psychicznego (szczególnie w kontekście wyzwań związanych z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom epidemii covid-19)

3.2.9. Polityka senioralna i wspieranie rozwoju usług komercyjnych z zakresu silver economy
3.2.10. Podnoszenie potencjału służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, porządek publiczny i ratownictwo
3.2.11. Działania z zakresu zapobiegania katastrofom, epidemiom i klęskom żywiołowym oraz minimalizowanie ich skutków
3.2.12. Rozwój zasobów kadrowych jednostek podległych
3.2.13. Edukacja na rzecz bezpieczeństwa
3.2.14. Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego i zadań obronnych (m.in. organizowanie i prowadzenie szkoleń, ćwiczeń i treningów, doposażanie magazynów, rozwój systemu przepływu informacji)

Wskaźnik	**Jednostka**	**Zakładany poziom w roku n**	***Odchylenie od zakładanego poziomu (%)***
Liczba projektów z zakresu udzielanie pomocy i specjalistycznego poradnictwa [w tym zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży]	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	5	
Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności	Wydział Organizacyjny	300	
Liczba miejsc całodobowych i dziennych form wsparcia (w tym ZOL)	PCPR	6	
Liczba koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	PCPR	5	
Liczba oddanych mieszkań chronionych	PCPR	5	
Liczba akcji oraz programów profilaktycznych, badań i konsultacji medycznych organizowanych dla mieszkańców	Wydział Organizacyjny	5	
Liczba lekarzy i personelu medycznego przypadających na 1 tys. mieszkańców	ZOZ	3	

Liczba projektów związanych z doposażeniem/szkoleniem służb ratowniczych	Wydział Organizacyjny	5	
Liczba przeprowadzonych ćwiczeń powiatowych ppoż	Biuro Zarządzania Kryzysowego, Ochrony Ludności i Spraw Obronnych	5	
Liczba wypadków drogowych [rok]	KPP w Łowiczu	30	
Liczba działań edukacyjnych w zakresie zwiększenia świadomości występującego zagrożenia powodziowego oraz świadomego uczestniczenia w postępowaniach kryzysowych	Biuro Zarządzania Kryzysowego, Ochrony Ludności i Spraw Obronnych	5	
Liczba działań podjętych w celu minimalizacji ryzyka powodziowego/zwiększenia retencyjności zlewni	Biuro Zarządzania Kryzysowego, Ochrony Ludności i Spraw Obronnych	5	

Tabela 10 Wskaźniki Celu 3.2

Cel operacyjny 3.3 Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia ponadpodstawowego umożliwiającego dostosowanie do wymagań rynku pracy

Kierunek interwencji:

3.3.1. Promocja kształcenia zawodowego wśród młodzieży i rodziców
3.3.2. Rozwój doradztwa zawodowego
3.3.3. Rozwój oferty edukacyjnej dostosowanej do rynku pracy po konsultacji z PUP/Rozwój współpracy pomiędzy szkołami zawodowymi a pracodawcami
3.3.4. Rozwój współpracy pomiędzy szkołami a ośrodkami naukowymi i badawczymi, uczelniami wyższym
3.3.5. Kontynuowanie modernizacji i optymalizacji bazy dydaktycznej i infrastruktury placówek na terenie powiatu
3.3.6. Współpraca w zakresie wymiany krajowej/międzynarodowej

Wskaźnik	**Jednostka**	**Zakładany poziom w roku n**	**Odchylenie od zakładanego poziomu (%)**
Procent absolwentów, który zdał egzaminy na poziomie równym lub wyższym od średniej wojewódzkiej	Wydział Organizacyjny	60%	
Liczba projektów związanych z budową, rozbudową i modernizacją infrastruktury oświatowej	Wydział Organizacyjny	2	
Liczba projektów z zakresu profilaktyki uzależnień, ruchowej, psychologicznej	Wydział Organizacyjny	2	
Liczba uczniów/pracowników szkół korzystających z projektu Erasmus +	Wydział Organizacyjny	10	
Liczba projektów z zakresu promowania szkolnictwa zawodowego	Wydział Organizacyjny	2	

Tabela 11 Wskaźniki Celu 3.3

Cel operacyjny 3.4 Rozbudowa i modernizacja bazy kulturalno-społecznej oraz organizacja wspólnej przestrzeni publicznej

Kierunek interwencji:

3.4.1. Wspieranie istniejących i promowanie nowopowstających miejsc umożlwiających spędzanie wolnego czasu
3.4.2. Organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych na terenie całego powiatu
3.4.3. Rozbudowa i modernizacja obiektów
3.4.4. Wspieranie wykorzystywania nowych technologii komunikacyjnych i rozwijanie współpracy pomiędzy instytucjami

Wskaźnik	**Jednostka**	**Zakładany poziom w roku n**	***Odchylenie od zakładanego poziomu (%)***

Liczba imprez kulturalnych i innych uczestników na terenie powiatu	Wydział Organizacyjny	10	
Udział wydatków na kulturę i ochronę dziedzictwa w budżecie powiatu	Wydział Organizacyjny	3,5%	
Liczba imprez sportowych na terenie powiatu	Wydział Organizacyjny	10	
Liczba zwiedzających muzeum i jego oddziały	Muzeum w Łowiczu	160 000	
Liczba czytelników	Powiatowa Biblioteka Publiczna w Łowiczu	900	

Tabela 12 Wskaźniki Celu 3.4

CEL STRATEGICZNY 4. KOMPLEKSOWA WSPÓŁPRACA I PROMOCJA

Cel strategiczny skupia się na koniecznej z punktu widzenia realizacji pierwszych trzech celów silnej współpracy regionalnej z gminami wchodzącymi w skład powiatu, jak również angażowaniu mieszkańców, lokalnych społeczności i organizacji w poszczególne działania. Realizacja działań założonych w ramach tego celu strategicznego w sposób zintegrowany pozwoli na budowanie/wzmacnianie lokalnych więzi lepszy rozwój całego regionu.

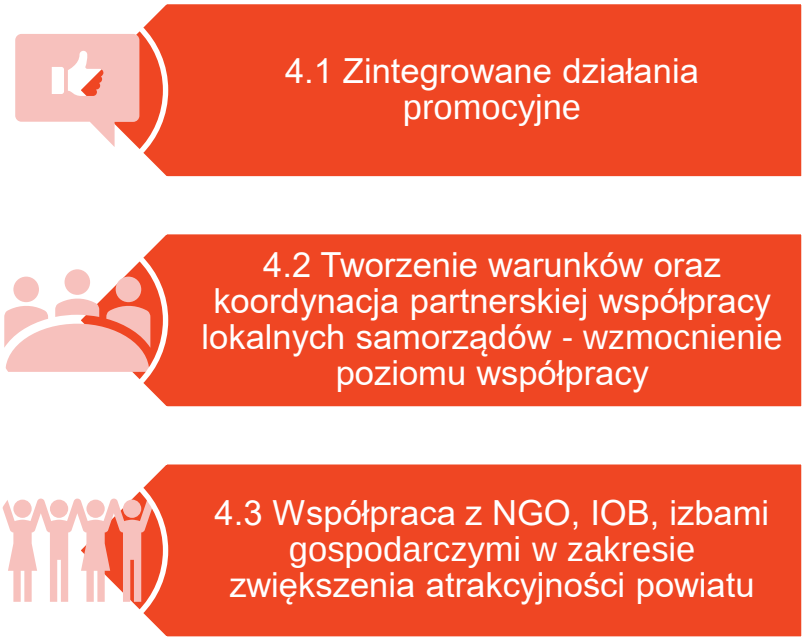

Cel operacyjny 4.1 Zintegrowane działania promocyjne

Kierunek interwencji:

4.1.1.Koordynacja działań na rzecz pozyskiwania inwestorów na terenie powiatu
4.1.2.Promocja unikatowych i specyficznych form tradycji

Wskaźnik	**Jednostka**	**Zakładany poziom w roku n**	***Odchylenie od zakładanego poziomu (%)***
Opracowany program promocji powiatu	Wydział Organizacyjny	1	

Tabela 13 Wskaźniki Celu 4.1

Cel operacyjny 4.2 Tworzenie warunków do partnerskiej współpracy lokalnych samorządów oraz jej koordynacja - wzmocnienie poziomu współpracy

Kierunek interwencji:

4.2.1. Współpraca w rozwoju oferty turystycznej i promocji walorów i zasobów regionu
4.2.2. Współpraca w zakresie działań na rzecz ochrony środowiska
4.2.3. Współpraca w zakresie edukacji, sportu i pomocy społecznej

Wskaźnik	**Jednostka**	**Zakładany poziom w roku n**	***Odchylenie od zakładanego poziomu (%)***
Liczba projektów z zakresu wspierania rozwoju spójnego systemu informacji turystycznej regionu	Wydział Organizacyjny	1	
Liczba projektów z zakresu ochrony środowiska naturalnego regionu	Wydział Organizacyjny	2	
Liczba projektów z zakresu wspierania i promowania lokalnej twórczości	Wydział Organizacyjny	2	
Liczba projektów promujących produkty lokalne	Wydział Organizacyjny	2	

Tabela 14 Wskaźniki Celu 4.2

Cel operacyjny 4.3 Współpraca z NGO, IOB, izbami gospodarczymi w zakresie zwiększenia atrakcyjności powiatu

Kierunek interwencji:

4.3.1. Pobudzanie lokalnego życia społecznego i kulturalnego
4.3.2. Prowadzenie skutecznej komunikacji z mieszkańcami, w szczególności w zakresie prowadzonych projektów i przedsięwzięć
4.3.3. Wspieranie mechanizmów włączenia dziedzictwa regionalnego w obieg gospodarczy

Wskaźnik	Jednostka	Zakładany poziom w roku n	Odchylenie od zakładanego poziomu (%)
Procent organizacji biorących udział w sesjach Rady Powiatu	Wydział Organizacyjny	20%	
Liczba zadań publicznych powierzonych do realizacji NGO	Wydział Organizacyjny	2	
Liczba projektów z zakresu turystyki kulturowej	Wydział Organizacyjny	2	
Liczba projektów z zakresu rozwoju społeczeństwa obywatelskiego	Wydział Organizacyjny	2	

Tabela 15 Wskaźniki Celu 4.3

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej wraz z ustaleniami i rekomendacjami w zakresie kształtowania polityki przestrzennej

Podział zadań planistycznych w zakresie zagospodarowania przestrzennego między jednostkami samorządu terytorialnego określa ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z art. 3 tej ustawy, do zadań własnych gminy należy kształtowanie i prowadzenie polityki przestrzennej na terenie gminy, w tym uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Z kolei do zadań samorządu powiatowego należy prowadzenie, w granicach swojej właściwości rzeczowej, analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego, odnoszących się do obszaru powiatu i zagadnień jego rozwoju. W związku z powyższym zadania powiatu są w tym zakresie znacznie ograniczone sprowadzając się do opracowywania analiz i studiów mogących stanowić jedynie podstawę niewiążącej opinii starosty, odnoszącej się do projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

W Strategii Rozwoju Powiatu Łowickiego 2030 przyjmuje się zrównoważony rozwój obszaru jako podstawę do formułowania kierunków zasad i warunków zagospodarowania. Powiat Łowicki podejmując działania nakierowane na rozwój lokalny wpisuje je w kierunki rozwoju województwa łódzkiego uwzględnione w głównych dokumentach strategicznych ze szczególnym uwzględnieniem funkcji rolniczej i turystycznej regionu.

Zgodnie z zapisami Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego 2030+ Powiat Łowicki zalicza się do dwóch obszarów funkcjonalnych o znaczeniu regionalnym: Kutnowsko -Skierniewickiego Rolniczego Obszaru Funkcjonalnego oraz Obszaru Turystycznego Doliny Bzury.

Rolniczy Obszar Funkcjonalny

Obszar Turystyczny Doliny Bzury

Oba ww. obszary funkcjonalne wskazane w PZWŁ 2030+ są tożsame z zapisami zawartymi w poprzedniej wersji Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego. Nowa wersja SRWŁ 2030 (uchwalona w 2021 r.) scala niejako oba te obszary i definiuje jako **Obszar walorów turystyczno-środowiskowo-rolnych**, który do 2030 roku ma stać się **Obszarem Zielonej Gospodarki**. W obecnym dokumencie podkreślony został fakt, iż słabą stroną większości gmin wiejskich jest niski potencjał gospodarczy, którego wzmocnienie będzie wymagało wsparcia i modernizacji rolnictwa, rozwoju funkcji pozarolniczych, inwestycji w kapitał ludzki i społeczny. Na kolejnej stronie przedstawiono mapę obrazującą uwarunkowania rozwoju przestrzennego powiatu łowickiego zgodne z założeniami PZWŁ 2030+.

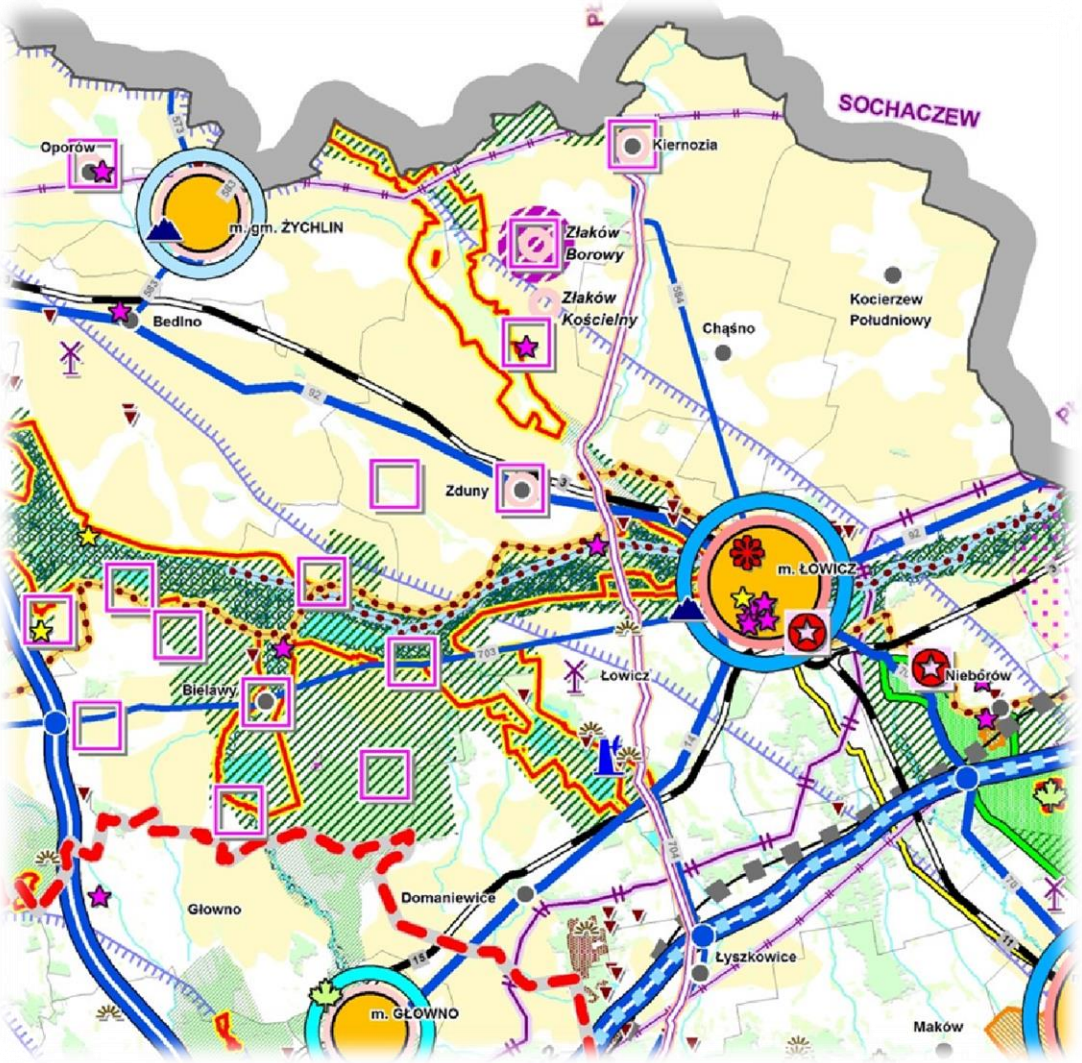

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

- KOMPLEKSY LEŚNE (>10 HA)
- RZEKI I ZBIORNIKI WODNE
- STREFA WYSTĘPOWANIA WÓD GEOTERMALNYCH DO WYKORZYSTANIA W CIEPŁOWNICTWIE I BALNEOLOGII
- OBSZARY ZAGROŻENIA POWODZIĄ **
- OBSZARY NAJWARTOŚCIOWSZYCH GLEB (I-IV)
- UDOKUMENTOWANE ZŁOŻA KOPALIN
- LEJE DEPRESJI ISTNIEJĄCY / PROGNOZOWANE
- OBSZARY O WYSOKICH WALORACH PRZYRODNICZO - KRAJOBRAZOWYCH NIE OBJĘTE OCHRONĄ PRAWNĄ

OBSZARY PRAWNIE CHRONIONE

- KAMPINOSKI PARK NARODOWY - OŚRODEK HODOWLI ŻUBRÓW / REZERWATY PRZYRODY
- PARKI KRAJOBRAZOWE / OBSZARY NATURA 2000
- OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU / ZESPOŁY PRZYRODNICZO-KRAJOBRAZOWE

DZIEDZICTWO KULTUROWE

- POMNIKI HISTORII / PARKI KULTUROWE
- OBSZARY I OBIEKTY REPREZENTATYWNE / STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE REPTREZENTATYWNE
- OBSZARY I OBIEKTY O NAJWYŻSZYCH WALORACH KRAJOBRAZOWO-KULTUROWYCH WYMAGAJĄCE WZMOCNIENIA OBSZAROWEJ OCHRONY PRAWNEJ
- MIEJSCOWOŚCI Z POPRZEMYSŁOWYM DZIEDZICTWEM KULTUROWYM / OBIEKTY NA EUROPEJSKIM SZLAKU DZIEDZICTWA PRZEMYSŁOWEGO (ERIH)
- ŁÓDŹ - MIASTO FILMU W SIECI MIAST KREATYWNYCH UNESCO
- TRADYCJE ZWIĄZANE ZE ŚWIĘTEM BOŻEGO CIAŁA
- OBIEKTY UZNANE ZA DOBRA KULTURY WSPÓŁCZESNEJ O ZNACZENIU PONADLOKALNYM
- KRAJOWA SIEĆ NAJCIEKAWSZYCH WSI

SIEĆ OŚRODKÓW OSADNICZYCH O RANDZE

- EUROPEJSKIEJ / KRAJOWEJ
- REGIONALNEJ / LOKALNEJ

TURYSTYKA I REKREACJA

PONADLOKALNE SZLAKI ROWEROWE

- SZLAK BURSZTYNOWY - EUROPEJSKI SZLAK KULTUROWY
- SZLAK GRUNWALDZKI
- MAGISTRALA ROWEROWA

PONADLOKALNE SZKALI WODNE

- SZLAK WODNY PILICY / WARTY / BZURY

TRANSPORT

- AUTOSTRADY Z WĘZŁAMI ISTNIEJĄCE / PROJEKTOWANE
- PRZEBUDOWA AUTOSTRADY A2 - DOBUDOWA 3 PASA RUCHU *
- DROGI EKSPRESOWE Z WĘZŁAMI ISTNIEJĄCE / PROJEKTOWANE WG ROZPORZĄDZENIA RM Z 2009 R.
- DROGA EKSPRESOWA - KOMPLEKSOWA SIEĆ TEN-T - ROZPORZĄDZENIE PE I RADY UE
- DROGI KRAJOWE / DROGI WOJEWÓDZKIE
- LINIE KOLEJOWE / TUNEL ŚREDNICOWY W ŁODZI
- KOLEJ DUŻYCH PRĘDKOŚCI WARSZAWA - ŁÓDŹ - POZNAŃ Z ŁĄCZNIKIEM DO CMK I Z DOSTOSOWANIEM CMK DO KDP/ SIERADZ - WIERUSZÓW - WROCŁAW *
- INFRASTRUKTURA KOLEI PROŻNIOWEJ NA ODC. ŁÓDŹ - CPK - WARSZAWA *

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

- LINIE ENERGETYCZNE 400 KV I 220 KV
- ELEKTROWNIE WIATROWE
- GAZOCIĄGI WYSOKIEGO CIŚNIENIA
- RUROCIĄG PALIWOWY WRAZ Z TERMINALEM PALIWOWYM
- PRZESYŁOWE MAGISTRALE WODOCIĄGOWE
- STACJE WODOCIĄGOWE W SYSTEMIE WODOCIĄGOWYM

Obszary strategicznej interwencji (OSI)

Zgodnie z ustawą o zasadach prowadzenia polityki rozwoju obszar strategicznej interwencji to określony w strategii rozwoju obszar o zidentyfikowanych lub potencjalnych powiązaniach funkcjonalnych lub o szczególnych warunkach społecznych, gospodarczych lub przestrzennych, decydujących o występowaniu barier rozwoju lub trwałych, możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych, do którego kierowana jest interwencja publiczna łącząca inwestycje, w szczególności gospodarcze, infrastrukturalne lub w zasoby ludzkie, finansowane z różnych źródeł, lub rozwiązania regulacyjne.

OSI określone w strategii rozwoju województwa z zakresem planowanych działań

Art. 11 ust. z dn. 5 czerwca 1998 r. wraz z zakresem planowanych działań

W Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030 wskazano OSI dwojakiego rodzaju: krajowe oraz regionalne. Dzięki ukierunkowanej terytorialnie strategicznej interwencji obszary województwa, w których zidentyfikowano problemy rozwojowe lub dostrzeżono szczególne walory, w perspektywie 2030 roku osiągną stabilny poziom rozwoju społeczno-gospodarczego. Dzięki ukierunkowanej terytorialnie strategicznej interwencji obszary województwa, w których zidentyfikowano problemy rozwojowe lub dostrzeżono szczególne walory, w perspektywie 2030 roku osiągną stabilny poziom rozwoju społeczno-gospodarczego. Miasta średnie odzyskają szanse rozwojowe i wzmocnią swoją pozycję w strukturze osadniczej województwa. Nowe bodźce rozwojowe w obszarach zmarginalizowanych pozwolą na aktywną integrację gmin wiejskich i zrównoważony rozwój całego województwa. Ważną rolę w rozwoju województwa będą pełnić obszary zielonej gospodarki, w których szczególny akcent będzie położony na rozwój funkcji rolniczej, turystycznej i ochronę środowiska, a działania w nich podejmowane przyczynią się do realizacji koncepcji kształtowania przestrzeni Łódzkiego, jako Zielonego Ogrodu Polski. Wzmacnianie powiązań między miastami i otaczającymi je gminami w ramach Miejskich Obszarów Funkcjonalnych pozwoli na wspólne przezwyciężanie barier rozwojowych tych obszarów i zwiększenie ich atrakcyjności osadniczej.

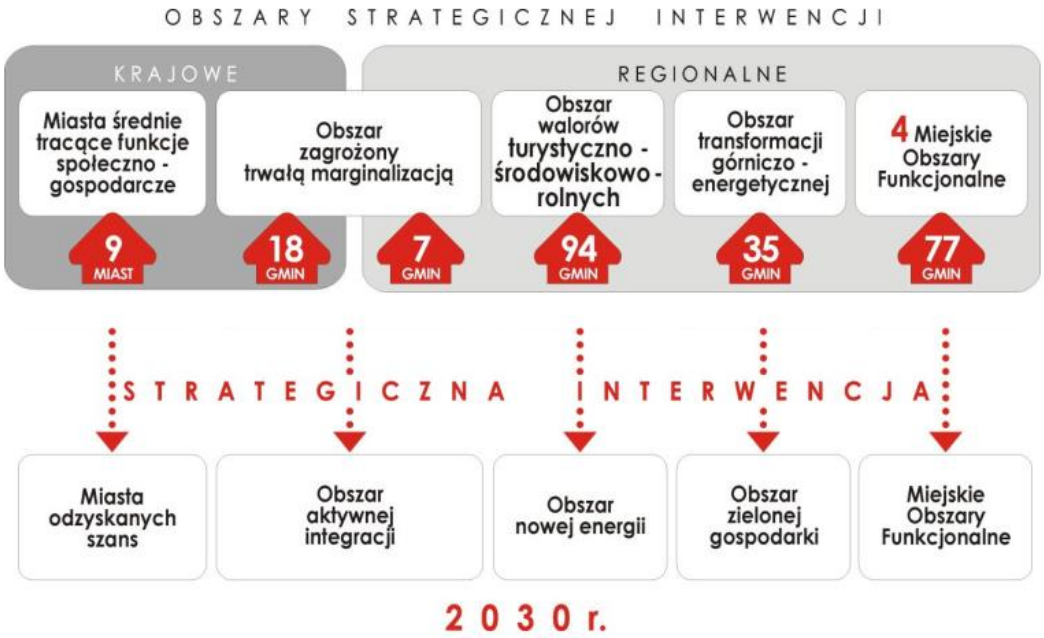

OSI kluczowe dla Powiatu z zakresem planowanych działań

Powiat łowicki zlokalizowany jest w północno wschodnie części województwa łódzkiego na obszarze zdefiniowanych w SRWŁ jako regionalny Obszar Strategicznej Interwencji – **Obszar Zielonej Gospodarki**. Gminy należące do powiatu łowickiego to obszary posiadające szczególne walory turystyczno-środowiskowe. Potencjał rolniczy jest w nich wysoki, a grunty rolne powinny być chronione. Istotne wg zapisów SRWŁ będą działania związane z prowadzeniem racjonalnej gospodarki rolnej, w tym m.in. właściwym doborem upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystaniem potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalnym stosowaniem nawożenia i środków ochrony roślin. W zakresie zwiększania opłacalności produkcji rolnej istotne będzie polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk. Ważnym kierunkiem działań będzie wspieranie przetwórstwa rolno-spożywczego. Na obszarze gmin położonych w sąsiedztwie obszarów chronionych i cennych przyrodniczo wskazaniem dla gospodarowania będzie system rolnictwa zrównoważonego, produkcja żywności wysokiej jakości, w tym rozwój produkcji ekologicznej.

Istotne będzie również wspieranie działań umożliwiających dywersyfikację gospodarczą tych obszarów związanych m.in. z rozwojem turystyki aktywnej, wspieraniem bazy turystycznej

(w tym ekoturystyki i agroturystyki), rozbudową szlaków turystycznych i infrastruktury rowerowej, kreowaniem marki i popytu na usługi balneologiczne, uzdrowiskowe i rehabilitacyjne, budowaniem zintegrowanych produktów turystycznych opartych na walorach kulturowych i przyrodniczo-krajobrazowych oraz kultywowaniu tradycji, wykreowaniem wizerunku obszarów jako atrakcyjnych turystycznie, które będą sprzyjać budowaniu rozpoznawalnej marki turystycznej województwa. Zarówno dla rozwoju funkcji rolniczej, jak i turystycznej ważne będą działania związane z ochroną i poprawą jakości środowiska oraz wzmocnieniem odporności OSI na zmiany klimatu i zagrożenia naturalne. Wymagać to będzie interwencji z zakresu m.in. zwiększania zdolności retencyjnych zlewni (m.in. wprowadzania zalesień, zakrzewień, zadrzewień, budowy i modernizacji zbiorników wodnych, rozwoju systemów melioracyjnych, odtwarzania oczek wodnych i mokradeł) oraz rozwiązań ukierunkowanych na ochronę środowiska (m.in. poprawę czystości wód, w tym tworzenie wysokoefektywnych stref ekotonowych, renaturalizację siedlisk i cieków wodnych, zwiększanie powierzchni obszarów objętych ochroną prawną), a także inwestycji w infrastrukturę przeciwzagrożeniową (m.in. przeciwpowodziową, przeciwpożarową). Ważną rolę w Obszarze Zielonej Gospodarki odgrywać będą miasta – ośrodki wsparcia dla funkcji rozwijanych na terenach wiejskich.[2]

W celu racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi w rolnictwie oraz na obszarach wiejskich Powiat Łowicki podpisał w 2022 r. list intencyjny w sprawie utworzenia Lokalnego Partnerstwa do Spraw Wody. Zapisy listu stanowią, iż podjęte zostaną rozmowy i uzgodnienia, co do wypracowania „Planu rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2022-2030” zawierającego między innymi listę priorytetowych działań inwestycyjnych i remontowych na terenie powiatu oraz poprzez wspieranie akcji informacyjnych i edukacyjnych dotyczących racjonalnego gospodarowania wodą pod kątem bezpieczeństwa i potrzeb mieszkańców, jak i zabezpieczenia celów produkcyjnych i ochrony środowiska. W ramach Planu planowane są także działania nakierowane na zwiększanie zdolności retencyjnych (np. stworzenie zbiornika retencyjnego).

[2] Za: SRWŁ 2030, str. 99-102

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej

Jak zaznaczono na wstępie rozdziału do zadań samorządu powiatowego należy prowadzenie, w granicach swojej właściwości rzeczowej, analiz i studiów z zakresu zagospodarowania przestrzennego, odnoszących się do obszaru powiatu i zagadnień jego rozwoju. Na terenie powiatu prowadzone są na bieżąco działania planowania przestrzennego. W od 2015 roku udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem oscyluje wokół 39%. Tylko dwie gminy (Kiernozia i Łowicz) objęte są prawie całkowicie planami zagospodarowania przestrzennego. Najmniejszy udział powierzchni objętej dokumentacją odnotowano w gminach Kocierzew Południowy i Zduny – nie przekracza on 5%.

Organy Powiatu biorąc czynny udział w konsultowaniu aktów planistycznych gmin powinny uwzględniać kierunki rozwoju wskazane w Strategii Rozwoju Powiatu, a w szczególności funkcją rolniczą i turystyczną regionu zdefiniowaną w Strategii Rozwoju województwa Łódzkiego jako Obszar Zielonej Gospodarki.

Szczególnie ważne powinny być następujące obszary działań:

- rozwój produkcji rolnej ze szczególnym uwzględnieniem rolnictwa ekologicznego
- rozwój przetwórstwa rolno-spożywczego
- rozwój lokalnych rynków zbytu, targowisk
- rozwój przedsiębiorczości
- rozwój turystyki w obszarach dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego
- rozwój inicjatyw służących poprawie warunków wodnych (problem suszy) i przeciwdziałania ekstremalnym zjawiskom pogodowym
- przeciwdziałanie presji urbanizacyjnej na terenach cennych przyrodniczo i krajobrazowo (rozpraszanie zabudowy, nieład architektoniczno-urbanistyczny, deformowanie przestrzeni)

Zgodność strategii z wytycznymi i założeniami dokumentów wyższego rzędu

Przyjęte w Strategii Rozwoju Powiatu Łowickiego 2030 cele strategiczne, operacyjne oraz proponowane kierunki interwencji wpisują się w szereg założeń, przyjętych w innych dokumentach strategicznych z poziomu międzynarodowego, krajowego i regionalnego. Ponadto stanowią one wyraz oczekiwań, potrzeb i ambicji mieszkańców powiatu. Zgodność głównych założeń SRPŁ z dokumentami ponadlokalnymi gwarantuje, iż podejmowane na terenie powiatu działania będą bezpośrednio wiązały się z kierunkami rozwoju ustalonymi na poziomie międzynarodowym, krajowym i regionalnym. Oznacza to również, iż planowane w ramach SRPŁ działania nie są przypadkowe, a ich realizacja przyczyni się do osiągnięcia założonych celów. Poniżej zaprezentowano zestawienie dokumentów wyższego rzędu, z którymi komplementarne są główne założenia SRPŁ:

- Agenda 2030 na Rzecz Zrównoważonego Rozwoju
- Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
- Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku
- Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności
- Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030
- Regionalna Strategia Innowacji dla Województwa Łódzkiego – LORIS 2030
- Plan Zrównoważonego Rozwoju Publicznego Transportu Zbiorowego dla Województwa Łódzkiego do roku 2020 z perspektywą do roku 2030
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz plan zagospodarowania przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi 2030+ (PZPWŁ)
- Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w Województwie Łódzkim na lata 2020-2023
- Program Inwestycyjny Centralny Port Komunikacyjny. Etap I 2020-2023
- lokalne dokumenty planistyczne i strategiczne Powiatu.

Tabela zgodności

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Powiatu Łowickiego 2030	**I**			**II**				**III**				**IV**		
Cele operacyjne SRP Łowickiego 2030	**I.1**	**I.2**	**I.3**	**II.1**	**II.2**	**II.3**	**II.4**	**III.1**	**III.2**	**III.3**	**III.4**	**IV.1**	**IV.2**	**IV.3**
Cele i priorytety nadrzędnych dokumentów strategicznych														
Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju														
Cel 1. Wyeliminować ubóstwo we wszystkich jego formach na całym świecie									x	x				
Cel 2. Wyeliminować głód, osiągnąć bezpieczeństwo żywnościowe i lepsze odżywianie oraz promować zrównoważone rolnictwo						x								
Cel 3. Zapewnić wszystkim ludziom w każdym wieku zdrowe życie oraz promować dobrobyt									x	x	x			
Cel 4. Zapewnić wszystkim wysokiej jakości edukację oraz promować uczenie się przez całe życie									x	x				
Cel 5. Osiągnąć równość płci oraz wzmocnić pozycję kobiet i dziewcząt									x	x				
Cel 6. Zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wody i warunków sanitarnych poprzez zrównoważoną gospodarkę zasobami wodnymi				x										
Cel 7. Zapewnić wszystkim dostęp do źródeł stabilnej, zrównoważonej i nowoczesnej energii po przystępnej cenie				x										
Cel 8. Promować stabilny, zrównoważony i inkluzywny wzrost gospodarczy, pełne i produktywne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich ludzi					x									
Cel 9. Budować stabilną infrastrukturę, promować zrównoważone uprzemysłowienie oraz wspierać innowacyjność					x									
Cel 10. Zmniejszyć nierówności w krajach i między krajami					x	x			x					

Cel 11. Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu	x	x	x						x	x	x		x	
Cel 12. Zapewnić wzorce zrównoważonej konsumpcji i produkcji						x								
Cel 13. Podjąć pilne działania w celu przeciwdziałania zmianom klimatu i ich skutkom				x										
Cel 15. Chronić, przywrócić oraz promować zrównoważone użytkowanie ekosystemów lądowych, zrównoważone gospodarowanie lasami, zwalczać pustynnienie, powstrzymywać i odwracać proces degradacji gleby oraz powstrzymać utratę różnorodności biologicznej				x										
Cel 16. Promować pokojowe i inkluzywne społeczeństwa, zapewnić wszystkim ludziom dostęp do wymiaru sprawiedliwości oraz budować na wszystkich szczeblach skuteczne i odpowiedzialne instytucje, sprzyjające włączeniu społecznemu									x					
Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)														
I. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną														
Reindustrializacja					x									
Rozwój innowacyjnych firm					x									
Małe i średnie przedsiębiorstwa					x									
Kapitał dla rozwoju					x							x	x	x
Ekspansja zagraniczna														
II. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.														
Spójność społeczna	x	x	x		x				x	x	x			
Rozwój zrównoważony terytorialnie				x	x	x	x	x				x	x	x

III. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu														
Prawo w służbie obywatelom i gospodarce														
Instytucje prorozwojowe i strategiczne zarządzanie rozwojem			x		x				x	x				
E-państwo			x						x					
Finanse publiczne														
Efektywność wykorzystania środków UE				x	x	x		x						
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030														
Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych														
2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego			x		x	x	x	x	x	x	x		x	
2.2 Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym.					x	x						x		x
2.3 Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach. [*Innowacyjne rolnictwo i przetwórstwo rolno-spożywcze]*						x								
Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie														
3.1 Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem			x									x		
3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym.			x											
3.3 Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych			x											
3.4 Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej.			x											
Strategia Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku														

Budowa zintegrowanej, wzajemnie powiązanej sieci transportowej służącej konkurencyjnej gospodarce	x													
Poprawa sposobu organizacji i zarządzania systemem transportowym	x		x											
Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności	x													
Poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz przewożonych towarów	x													
Ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko	x													
Poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe	x													
Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności														
A. Odporność i konkurencyjność gospodarki			x	x	x	x		x	x	x				
B. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności		x		x		x								
C. Transformacja cyfrowa			x											
D. Dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia									x					
E. Zielona, inteligentna mobilność			x	x										

Strategia Rozwoju WŁ 2030

Strefa gospodarcza: Nowoczesna I Konkurencyjna Gospodarka														
1.1. Zwiększenie potencjału badawczego i innowacyjnego						x								
1.2. Podnoszenie jakości kapitału ludzkiego			x		x	x			x	x	x			
1.3. Wsparcie rozwoju msp					x	x	x					x	x	x
1.4. Rozwój sektora rolnego i zwiększenie jego konkurencyjności				x	x	x	x							
Sfera społeczna: Obywatelskie Społeczeństwo Równych Szans														
2.1. Rozwój kapitału społecznego					x	x			x	x	x	x	x	x
2.2. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców										x				
2.3. Ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego									x		x			
Sfera przestrzenna: Atrakcyjna I Dostępna Przestrzeń														
3.1. Adaptacja do zmian klimatu i poprawa jakości zasobów środowiska				x					x					
3.2. Ochrona i kształtowanie krajobrazu				x										
3.3. Zwiększenie dostępności transportowej	x													
3.4. Nowoczesna energetyka w województwie				x										
3.5. Racjonalizacja gospodarki odpadami				x										
3.6. Zwiększenie dostępności do usług teleinformatycznych			x											
Cel horyzontalny: Efektywnie I Odpowiedzialnie Zarządzane Województwo														

a. Podnoszenie wiedzy i umiejętności z zakresu planowania i zarządzania rozwojem pracowników administracji samorządowej wszystkich szczebli			x							x				
b. Upowszechnianie wykorzystania technologii informacyjno komunikacyjnych w zarządzaniu rozwojem			x											
c. Wzmacnianie współpracy i partnerstwa samorządów													x	
d. Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju przestrzennego			x	x	x							x		
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz plan zagospodarowania przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Łodzi 2030+ (PZPWŁ)														
I.Region spójny, o zrównoważonym systemie osadniczym	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x			
II. Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury transportowej	x													
III. Region o wysokiej jakości i dostępności infrastruktury technicznej	x	x	x	x			x							
IV. Region o wysokiej jakości środowiska przyrodniczego				x		x			x					
V. Region o dobrze zachowanym dziedzictwie kulturowy			x					x			x	x	x	x
VI. Region o wysokiej atrakcyjności turystycznej							x	x			x	x	x	
VII. Region o krajobrazie wysokiej jakości				x	x		x	x					x	
VIII. Region o wysokim poziomie bezpieczeństwa publicznego	x	x	x						x					

IX. Region efektywnie wykorzystujący endogeniczny potencjał rozwojowy na rzecz zrównoważonego rozwoju przestrzennego	x			x		x	x	x	x	x		x	x	x
Regionalny Plan Transportowy Województwa Łódzkiego spełniający kryteria warunku ex ante do celu tematycznego 7 RPO WŁ na lata 2014-2020 (stary)														
Wysokiej jakości powiązania drogowe zwiększające dostępność wewnętrzną i zewnętrzną	x													
Wysokiej jakości układ kolejowy gwarantujący sprawne powiązania wewnętrzne i zewnętrzne	x													
Zintegrowany, efektywny i proekologiczny system transportu pasażerskiego	x													
Nowowczesny i efektywny system transportu towarowego	x													
Regionalną Strategią Innowacji dla Województwa Łódzkiego – LORIS 2030														
I Specjalizacja regionalna - zbudowanie przewag konkurencyjnych – lokomotyw rozwoju gospodarczego charakterystycznych dla województwa łódzkiego które będą wyróżnikiem regionu			x		x	x						x		
II Rozwój potencjału innowacyjnego regionu - wykorzystanie wewnętrznych potencjałów regionu dla poprawy innowacyjności gospodarki województwa łódzkiego			x		x	x						x	x	
III Zarządzanie innowacjami w regionie - poprawa zarządzania innowacjami w regionie			x		x	x								
Wojewódzki Program Opieki nad Zabytkami w Województwie Łódzkim na lata 2020-2023														

Atrakcyjność krajobrazu kulturowego							x	x				x	x	x
Zintegrowany system zarządzania dziedzictwem kulturowym		x	x	x				x			x	x	x	x
Tożsamość wielokulturowa regionu								x			x	x	x	x

Potencjalne źródła finansowania

Zadania samorządów powiatowych w Polsce realizowane są przede wszystkim ze środków własnych i subwencji należnych z tytułu prawa oraz ze środków otrzymanych z innych źródeł finansowania, których pozyskanie zależy od inwencji i zaangażowania władz danego Powiatu.

Cele strategiczne i operacyjne, opracowane w ramach niniejszej Strategii, które stanowią podstawę do podejmowania i realizacji konkretnych projektów, mogą być finansowane ze środków własnych Powiatu oraz ze źródeł zewnętrznych. Wśród środków zewnętrznych wyróżnić możemy m.in.:

- środki budżetu jednostek samorządu terytorialnego: województwa, powiatu oraz gmin wchodzących w skład powiatu,
- środki budżetu państwa,
- fundusze celowe, np. pochodzące z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- fundusze europejskie dostępne w ramach: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz Wspólnej Polityki Rolnej, fundusze norweskie i fundusze EOG
- środki prywatne oraz fundusze sektora pozarządowego

Z punktu widzenia dostępnych środków zewnętrznych, najistotniejszym źródłem finansowania, zarówno w zakresie zadań inwestycyjnych, jak i projektów ukierunkowanych na rozwój zasobów ludzkich, będą fundusze europejskie. Ze względu na perspektywę czasową należy zauważyć, iż finansowanie kierunków działań wskazanych w Strategii będzie odbywało się już w okresie Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2021-2027 oraz nowego Europejskiego Funduszu Odbudowy. Środki zostaną przeznaczone na realizację inwestycji w innowacje, przedsiębiorczość, cyfryzację, infrastrukturę, ochronę środowiska, energetykę, edukację i sprawy społeczne.

Nowy siedmioletni budżet Unii Europejskiej (wieloletnie ramy finansowe) zaplanowano na 1 074,3 mld euro, a dodatkowy antykryzysowy pakiet odbudowy skumulowany w pierwszych latach ma wynieść 750 mld euro, w tym 390 mld euro w formie dotacji. Łącznie oznacza to kwotę 1 824,3 mld euro. Środki te mają wspierać odbudowę państw po pandemii covid-19

oraz inwestycje w transformację ekologiczną i cyfrową. Tematyczne kierunki wydatkowania środków określono następująco:

- Jednolity rynek, innowacje i gospodarka cyfrowa: 143,4 mld euro (z tego 10,6 mld euro w ramach Next Generation EU), w tym: Horyzont Europa i Fundusz InvestEU;
- Spójność, odporność i wartości: 1 099,7 mld euro (721,9 mld euro -– fundusz odbudowy), w tym: fundusze polityki spójności, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Unijny Mechanizm Ochrony Ludności – RescEU, program działań w dziedzinie zdrowia;
- Zasoby naturalne i środowisko: 373,9 mld euro (17,5 mld euro -– fundusz odbudowy), w tym: wspólna polityka rolna, Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji;
- Migracja i zarządzanie granicami: 22,7 mld euro, w tym: Fundusz Azylu i Migracji oraz Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami;
- Bezpieczeństwo i obrona: 13,2 mld euro, w tym: Europejski Fundusz Obronny i Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- Sąsiedztwo i świat: 98,4 mld euro, w tym Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej oraz Instrument Pomocy Humanitarnej;
- Europejska administracja publiczna: 73,1 mld euro.

Zgodnie z określonymi priorytetami, rosną inwestycje w transformację klimatyczną i cyfrową. Zakłada się, że kwestie klimatyczne będą uwzględniane przekrojowo, a łączne wydatki na ten cel osiągną 30% łącznych wydatków ze wszystkich programów. Podobnie cyfryzacja ma być traktowana przekrojowo – wydatki na transformację cyfrową znajdą się we wszystkich programach.

Filarem unijnego planu odbudowy ma być Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, zapewniający krajom europejskim wsparcie finansowe, by złagodzić społeczno-gospodarcze skutki pandemii Covid-19. Jego budżet ogółem to 672,5 mld euro (z 750 mld euro w ramach Europejskiego Funduszu Odbudowy), z czego 312,5 mld euro przewidziano w formie dotacji. Środki mogą zostać rozdysponowane do końca 2023 r., a reformy i inwestycje muszą zostać wykonane do 2026 r. Zaplanowana alokacja dla Polski wynosi 23,9 mld EUR, dodatkowo ponad 34 mld EUR z części pożyczkowej funduszu. Podstawę wydatkowania środków ma być Krajowy Plan Odbudowy, finansowany ze środków wspomnianego Europejskiego Instrumentu na Rzecz Odbudowy. Jego celem jest odbudowa potencjału rozwojowego gospodarki utraconego w wyniku pandemii oraz wsparcie budowy trwałej konkurencyjności gospodarki i wzrost poziomu życia społeczeństwa w dłuższym horyzoncie czasowym, co będzie odbywać się m.in. poprzez przyspieszenie rozwoju

niskoemisyjnej gospodarki o obiegu zamkniętym, która w sposób odpowiedzialny wykorzystuje zasoby środowiska, a także rozwój oparty na wykorzystaniu rozwiązań cyfrowych. Oczekiwanym rezultatem realizacji celu strategicznego KPO jest zwiększenie produktywności gospodarki, która będzie zdolna do tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy, dostępnych dla większej liczby osób. W ramach dokumentu założono realizację pięciu komponentów oraz działań (tj. reform i inwestycji):

- Komponent A. Odporność i konkurencyjność gospodarki -– 4,133 mld euro, 17,3%;
- Komponent B. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności -– 6,347 mld euro, 26,6%;
- Komponent C. Transformacja cyfrowa -– 3,034 mld, 12,7%;
- Komponent D. Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia -– 4,262 mld, 17,9%;
- Komponent E. Zielona, inteligentna mobilność -– 6,074 mld, 25,5%.

Około 1/3 środków z funduszu ma trafić do samorządów.

Nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej to dla Polski około 170 mld euro (w cenach bieżących), w tym:

- 72,2 mld euro na politykę spójności,
- 3,8 mld euro z funduszu sprawiedliwej transformacji,
- 24,9 mld euro dotacji z Funduszu Odbudowy,
- 34,2 mld euro pożyczek z Funduszu Odbudowy
- 21,6 mld euro na płatności bezpośrednie dla rolników,
- 10,6 mld euro na rozwój obszarów wiejskich,
- około 2 mld euro w ramach instrumentu React EU (instrument na rzecz walki z negatywnymi skutkami covid-19.

Około 60% funduszy z polityki spójności trafi do programów realizowanych na poziomie krajowym, a pozostałe 40% otrzymają programy regionalne, zarządzane przez marszałków województw. Podział środków na poszczególne programy krajowe przedstawia się następująco:

- **Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko** (FEnIKS) – następca Programu Infrastruktura i Środowisko (POIiŚ). Program przyczyni się do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej, ochrony środowiska oraz przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu. FEnIKS wesprze również inwestycje transportowe oraz

dofinansuje ochronę zdrowia i dziedzictwo kulturowe. Planowany budżet to: ponad 25 mld euro.

- **Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki** (FENG) – program jest kontynuacją dwóch wcześniejszych programów: Innowacyjna Gospodarka 2007-2013 (POIG) oraz Inteligentny Rozwój 2014-2020 (POIR). FENG będzie wspierał realizację projektów badawczo-rozwojowych, innowacyjnych oraz takich, które zwiększają konkurencyjność polskiej gospodarki. Z programu będą mogli skorzystać m.in. przedsiębiorcy, instytucje z sektora nauki, konsorcja przedsiębiorstw oraz instytucje otoczenia biznesu, w szczególności ośrodki innowacji. Planowany budżet to ok 7,9 mld euro.
- **Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027** (FERS) - następca Programu Wiedza Edukacja Rozwój (POWER). Główne obszary działania FERS to: praca, edukacja, zdrowie oraz dostępność. Program będzie wspierał projekty z zakresu: poprawy sytuacji osób na rynku pracy, zwiększenia dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami, zapewnienia opieki nad dziećmi, podnoszenia jakości edukacji i rozwoju kompetencji, integracji społecznej, rozwoju usług społecznych i ekonomii społecznej oraz ochrony zdrowia.
- **Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy** (FERC) - jest następcą programu Polska Cyfrowa (POPC), który w latach 2014-2020 wspierał cyfryzację w Polsce. FERC będzie koncentrował się przede wszystkim na: zwiększeniu dostępu do ultraszybkiego internetu szerokopasmowego, udostępnieniu zaawansowanych e-usług pozwalających w pełni na elektroniczne załatwienie spraw obywateli i przedsiębiorców, zapewnieniu cyberbezpieczeństwa w ramach nowego dedykowanego obszaru interwencji, rozwoju gospodarki opartej na danych, wykorzystującej najnowsze technologie cyfrowe, rozwoju współpracy międzysektorowej na rzecz tworzenia cyfrowych rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych, wsparciu rozwoju zaawansowanych kompetencji cyfrowych, w tym również w obszarze cyberbezpieczeństwa dla jednostek samorządu terytorialnego (jst) i przedsiębiorców. Planowany budżet FERC to ok. 2 mld euro.
- **Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej** (FEPW) – nowy program dla makroregionu Polski Wschodniej będzie koncentrował się na czterech głównych obszarach: wzmocnienie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw, energia i ochrona klimatu, spójna sieć transportowa i zwiększenie dostępności transportowej oraz aktywizacja kapitału społecznego, rozwój turystyki i usługi uzdrowiskowe. Oprócz 5 województw dotychczas objętych wsparciem: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego, z nowego programu będzie korzystać także województwo mazowieckie bez

Warszawy i dziewięciu otaczających ją powiatów. W puli FEPW jest ok. 2,5 mld euro.

- **Pomoc Techniczna dla Funduszy Europejskich** (PTFE) – program ma trzy głównie priorytety: skuteczne instytucje, skuteczni beneficjenci i skuteczna komunikacja. Środki z Pomocy Technicznej zostaną przeznaczone m.in. na: szkolenia dla beneficjentów korzystających z Funduszy Europejskich, rozwój krajowego systemu informatycznego umożliwiającego aplikowanie i rozliczanie projektów unijnych, działania informacyjno-promocyjne zwiększające wiedzę o Funduszach w Polsce. Budżet programu wyniesie 0,5 mld euro.
- **Fundusze Europejskie na rzecz Sprawiedliwej Transformacji** (FEST) – 4,4 mld euro (pomoc w transformacji dla regionów górniczych: śląskiego, małopolskiego, dolnośląskiego, wielkopolskiego, łódzkiego i lubelskiego)
- **Fundusze Europejskie Pomoc Żywnościowa** (FEPŻ) – 0,475 mld euro
- **Fundusze Europejskie dla Rybactwa** – 0,5 mld euro
- **programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej** – 0,56 mld euro.[3]

Województwo łódzkie na realizację ww. celów będzie dysponowało w latach 2021-2027 łączną kwotą 2 636 312 374 EUR, na którą składają się środki Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w wysokości 1 717 388 119 EUR i Europejskiego Funduszu Społecznego Plus 574 571 053 EUR (stanowią one łącznie więcej niż alokacja tych funduszy w RPO WŁ 2014-2020) oraz środki z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji w kwocie 344 353 202 EUR.

9 grudnia 2021 odbyła się konferencja otwierająca konsultacje społeczne projektu programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Łódzkiego 2027 wraz z projektem prognozy oddziaływania na środowisko. W trakcie konferencji, przedstawiono ogólne założenia programu wskazując obszary, na które skierowane zostanie wsparcie UE obejmujące: **działalność B+R, inwestycje w MŚP, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, efektywność energetyczną, zrównoważony transport, adaptację do zmian klimatu, gospodarkę wodną, bioróżnorodność, gospodarkę o obiegu zamkniętym,**

[3] Za: https://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/fundusze-na-lata-2021-2027/dowiedz-sie-wiecej-o-funduszach-europejskich-na-lata-2021-2027/#Programy

zatrudnienie, dostęp do usług społecznych, włączenie społeczne, rozwój umiejętności i kompetencji, działania z zakresu turystyki, kultury i rewitalizacji.[4]

[4] Za: https://rpo.lodzkie.pl/wiadomosci/item/5242-konsultacje-spoleczne-fel2027-konferencje

System realizacji strategii

System wdrażania

Strategia Rozwoju Powiatu Łowickiego jest dokumentem otwartym, który powinien dynamicznie reagować na zmieniające się potrzeby wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Wdrażanie planów strategicznych, ich monitorowanie oraz ewaluacja są działaniami nierozerwalnie związanymi z procesem planowania strategicznego. Za realizację założeń Strategii Rozwoju Powiatu Łowickiego odpowiedzialność ponoszą przede wszystkim władze samorządowe: Zarząd oraz Rada Powiatu Łowickiego. Rola Zarządu Powiatu Łowickiego polegać będzie na ożywaniu i koordynowaniu działań podejmowanych przez różne podmioty i grupy oraz mobilizowaniu ich zasobów do realizacji działań wpisujących się w główne kierunki interwencji przedstawione w Strategii. Rada Powiatu jako reprezentant lokalnych społeczności będzie stanowiła wsparcie merytoryczne w zakresie analizowania adekwatności kierunków rozwoju, a w razie konieczności proponowania nowych działań i aktualizacji zapisów Strategii.

Na poziomie organizacyjnym oraz promocyjno-informacyjnym kluczową rolę odgrywać będzie Wydział Organizacyjny (centrum zarządzania Strategią) . Do głównych jego zadań będzie należeć koordynowanie prac poszczególnych wydziałów starostwa lub samodzielnych stanowisk merytorycznych, by osiągnąć efekt synergii w procesie wdrażania zapisów Strategii.

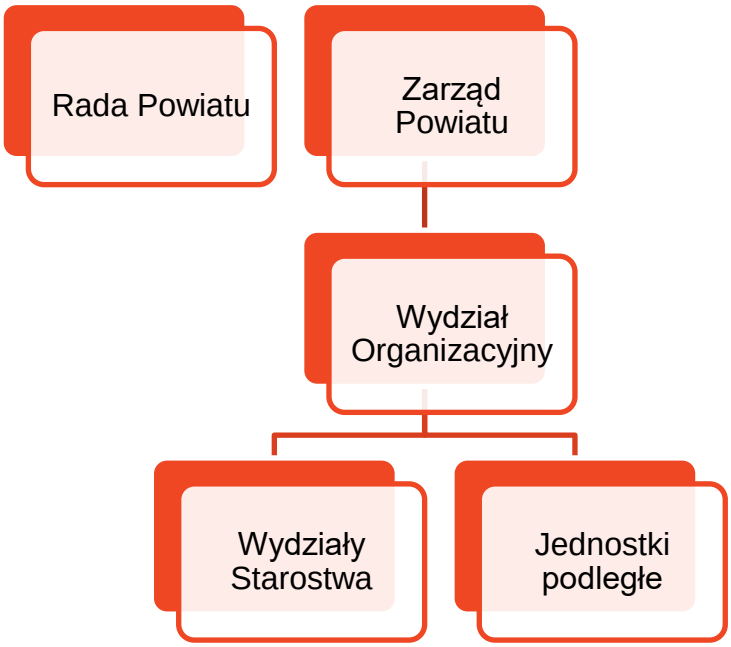

Ponieważ Strategia uwzględnia również działania realizowane w szerszych partnerstwach wykraczające poza wyłączne kompetencje ustawowe powiatu, a wymagające zainicjowania lokalnej współpracy różnych jednostek i organizacji, konieczne jest określenie poziomu możliwej odpowiedzialności powiatu za poszczególne kierunki interwencji:

1. Oznacza kierunki leżące w bezpośrednim zasięgu kompetencji powiatu oraz podległych mu jednostek.

2. Oznacza kierunki w których powiat posiada wpływ pośredni (np. jedynie poprzez inicjowanie pewnych działań)

3. Oznacza kierunki pozostające całkowicie poza sferą bezpośrednich wpływów powiatu, a kluczowe ze względu na realizację wizji rozwoju.

Koniecznym działaniem będzie wiec kompleksowa partnerska współpraca z lokalnymi samorządami i organizacjami na rzecz realizacji wspólnych interesów.

Cele operacyjne i kierunki interwencji	**1**	**2**	**3**
1.1 Rozbudowa i poprawa stanu infrastruktury drogowej			
1.1.1. Budowa i rozbudowa oraz modernizacja infrastruktury drogowej, mostowej w celu zwiększanie poziomu dostępności i bezpieczeństwa w ruchu drogowym			
1.1.2. Współpraca w celu rozwoju sieci połączeń transportu zbiorowego			
1.2 Rozwój i poprawa stanu obiektów użyteczności publicznej			
1.2.1. Rozbudowa i poprawa stanu obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych			
1.2.2. Likwidacja barier architektonicznych/komunikacyjnych w budynkach/przestrzeniach użyteczności publicznej			
1.3 Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej i kontynuowanie formuły przyjaznego urzędu oraz e- usług w jednostkach zarządzanych przez Powiat			
1.3.1. Współpraca w celu rozwoju sieci telekomunikacyjnej			
1.3.2. Rozwój systemu e-usług publicznych			
1.3.3. Zwiększenie kompetencji cyfrowych poprzez unowocześnianie i poprawę dostępności do zasobów internetowych w ramach urzędu powiatowego i jego jednostek podległych			
1.3.4. Podnoszenie kompetencji i wzrost motywacji kadr			
2.1 Zapewnienie wysokiej jakości środowiska naturalnego i adaptacja do zmian klimatu			
2.1.1 Stosowanie instalacji OZE w budynkach administracji publicznej, przestrzeni publicznej			
2.1.2 Wsparcie doradcze z zakresu wykorzystania odnawialnych źródeł energii dla mieszkańców i przedsiębiorców			
2.1.3 Edukacja ekologiczna, promocja i wdrażanie gospodarki obiegu zamkniętego oraz OZE			

2.1.4 Prowadzenie polityki zmierzającej do poprawy jakości gleby, powietrza, wody			
2.1.5 Kształtowanie proekologicznych postaw inwestorów w budownictwie / Inicjowanie dobrych praktyk w zakresie prowadzenia polityki planowania przestrzennego			
2.1.6 Promowanie nisko- i zeroemisyjnych rozwiązań transportowych			
2.1.7 Programy ochrony oraz dbałości o stan i jakość wody, odpowiedzialnego gospodarowania wodą, zwiększania retencji i melioracji oraz przeciwdziałania suszy i jej skutkom (w tym: budowa zbiornika retencyjnego)			
2.1.8 Doskonalenie systemu gospodarki odpadami			
2.1.9 Wspieranie działań związanych ze zmniejszaniem dysproporcji w dostępie mieszkańców do infrastruktury sieciowej			
2.2 Wsparcie aktywności gospodarczej i inwestycyjnej na terenie powiatu			
2.2.1 Promocja terenów inwestycyjnych			
2.2.2 Współpraca planistyczna z gminami w zakresie tworzenia stref zorganizowanej i skoncentrowanej działalności gospodarczej			
2.2.3 Promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia, udzielenie wsparcia osobom bezrobotnym w podejmowaniu działalności gospodarczej			
2.2.4 Wspieranie kształcenia ustawicznego i kształcenia zgodnego z potrzebami rynku pracy			
2.2.5 Rozwój systemu obsługi rynku pracy (podnoszenie kompetencji, rozwój usług elektronicznych)			
2.3 Poprawa efektywności produkcji rolnej i przetwórstwa rolno-spożywczego			
2.3.1 Wsparcie i promocja rolnictwa, w szczególności opartego na produkcji ekologicznej i specjalistycznej (informacja, szkolenia, doradztwo)			
2.3.2 Rozwój systemu ochrony produkcji i hodowli na wypadek zagrożenia zniszczeniem			
2.4 Wspieranie rozwoju branży turystycznej			
2.4.1 Rozwój sieci szlaków turystycznych na terenie powiatu i powiązanie ich z otoczeniem			
2.4.2 Wsparcie dla rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej i okołoturystycznej na terenie powiatu			
3.1 Ochrona dziedzictwa kulturowego			
3.1.1 Aktualizacja i realizacja założeń powiatowego programu opieki nad zabytkami			
3.1.2 Współpraca z PUP w celu prowadzenia prac pielęgnacyjnych na terenach objętych ochroną			
3.1.3 Aplikowanie o środki na rewitalizację obiektów zabytkowych/dziedzictwa kulturowego			
3.1.4 Wzmacnianie przejawów kultury ludowej regionu			

3.1.5 Rozwój systemu ochrony dóbr kultury i innego mienia na wypadek zagrożenia zniszczeniem			
3.2 Poprawa jakości oraz infrastruktury służby zdrowia, zabezpieczenia społecznego i bezpieczeństwa publicznego			
3.2.1 Promocja i wsparcie rodziny (zwalczanie sytuacji kryzysowych, przeciwdziałanie przemocy)			
3.2.2 Kontynuacja wsparcia i organizacji systemu pieczy zastępczej (ze szczególnym uwzględnieniem rodzinnej jej formy)			
3.2.3 Tworzenie systemu mieszkań chronionych			
3.2.4 Wspieranie rozwoju i integracja działań na rzecz sektora ekonomii społecznej			
3.2.5 Doskonalenie bazy ochrony zdrowia (modernizacja/doposażenie)			
3.2.6. Poprawa dostępności zakresu i jakości opieki zdrowotnej (w tym stworzenie Zakładu Opiekuńczo Leczniczego)			
3.2.7 Promowanie profilaktyki prozdrowotnej i zdrowego trybu życia			
3.2.8 Programy wspierające dzieci i młodzieży w zakresie ochrony zdrowia psychicznego (szczególnie w kontekście wyzwań związanych z przeciwdziałaniem negatywnym skutkom epidemii SARS-CoV-2)			
3.2.9 Polityka senioralna i wspieranie rozwoju usług komercyjnych z zakresu silver economy			
3.2.10 Podnoszenie potencjału służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo, porządek publiczny i ratownictwo			
3.2.11 Działania z zakresu zapobiegania katastrofom, epidemiom i klęskom żywiołowym oraz minimalizowanie ich skutków			
3.2.12 Rozwój zasobów kadrowych jednostek podległych			
3.2.13 Edukacja i działania prewencyjne na rzecz bezpieczeństwa			
3.2.14 Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego i zadań obronnych (m.in. organizowanie i prowadzenie szkoleń, ćwiczeń i treningów, doposażanie magazynów, rozwój systemu przepływu informacji)			
3.3 Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia ponadpodstawowego umożliwiającego dostosowanie do wymagań rynku pracy			
3.3.1 Promocja kształcenia zawodowego wśród młodzieży i rodziców			
3.3.2 Rozwój doradztwa zawodowego			
3.3.3 Rozwój oferty edukacyjnej dostosowanej do rynku pracy po konsultacji z PUP/rozwój współpracy pomiędzy szkołami zawodowymi a pracodawcami			
3.3.4 Rozwój współpracy pomiędzy szkołami a ośrodkami naukowymi i badawczymi, uczelniami wyższym			
3.3.5 Kontynuowanie modernizacji i optymalizacji bazy dydaktycznej i infrastruktury placówek na terenie powiatu			
3.3.6 Współpraca w zakresie wymiany krajowej/międzynarodowej			

3.4 Rozbudowa i modernizacja bazy kulturalno-społecznej oraz organizacja wspólnej przestrzeni publicznej			
3.4.1 Wspieranie istniejących i promowanie nowopowstających miejsc umożlwiających spędzanie wolnego czasu (np. świetlice socjoterapeutyczne)			
3.4.2 Organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych na terenie całego powiatu			
3.4.3 Rozbudowa i modernizacja obiektów			
3.4.4.Wspieranie wykorzystywania nowych technologii komunikacyjnych i rozwijanie współpracy pomiędzy instytucjami			
4.1 Zintegrowane działania promocyjne			

Monitoring, ewaluacja i aktualizacja dokumentu oraz wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Monitorowanie Strategii jest procesem polegającym na bieżącej analizie postępów w osiąganiu zakładanych celów strategicznych. Na proces ten składa się szereg działań takich jak m.in. zbieranie danych i informacji, analiza uzyskanych danych, wyznaczanie wartości określonych wskaźników oraz ich porównanie z przyjętymi celami, ocena finalnych wyników i przygotowywanie cyklicznych raportów z oceny realizacji Strategii.

W przypadku, gdy proces realizacji określonych celów strategicznych oceniony zostanie negatywnie, istnieje potrzeba identyfikacji źródeł ewentualnych odchyleń od zakładanych celów oraz wypracowanie planu działań korekcyjnych i jego wdrożenie.

W praktyce proces monitorowania Strategii przeprowadzany będzie w cyklach corocznych. Głównym zadaniem pracowników Wydziału Organizacyjnego będzie pozyskiwanie informacji na temat działań/projektów realizowanych w Powiecie oraz ocena dotychczasowych rezultatów wdrażania Strategii, a także rekomendowanie niezbędnych działań korekcyjnych.

Sprawozdawczość (na potrzeby monitoringu, ewaluacji i ewentualnej aktualizacji strategii) będzie skoordynowana z nałożonym na powiaty obowiązkiem opracowania i przedstawienia w terminie do dnia 31 maja każdego roku raportu o stanie powiatu, a raport obejmował będzie m.in. podsumowanie realizacji założeń strategii.

Stopień realizacji Strategii będzie dokonywany w oparciu o dwa elementy:

- analizę wskaźnikową (na podstawie statystyk, informacji otrzymanych od wydziałów i jednostek powiatu, bazującą na miernikach odnoszących się do celów operacyjnych strategii). Analiza powinna być realizowana każdorazowo

z wykorzystaniem jednego źródła danych, prowadzona w sposób dynamiczny, wskazując zmianę, jej zakres i kierunek, a także – w przypadku niepożądanych tendencji – rekomendacje zmierzające do poprawy funkcjonowania systemu wdrażania. Analiza może być również prowadzona w sposób porównawczy.

Cel operacyjny	Proponowany miernik monitorowania
3.3 Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia ponadpodstawowego umożliwiającego dostosowanie do wymagań rynku pracy	Liczba absolwentów, która zdała egzaminy na poziomie równym lub wyższym od średniej wojewódzkiej
	Liczba projektów związanych z budową, rozbudową i modernizacją infrastruktury oświatowej
	Liczba uczniów/pracowników szkół korzystających z projektu Erasmus +
	Liczba projektów z zakresu promowania szkolnictwa zawodowego

- raport z realizacji kierunków działań określonych w Strategii (na podstawie informacji otrzymanych od wydziałów i jednostek powiatu). Raport będzie opierał się na informacjach dotyczących stanu realizacji danego kierunku interwencji, przekazywanych przez poszczególne wydziały Starostwa Powiatowego oraz jednostki powiatowe. Będzie opracowany dwa razy w czasie obowiązywania Strategii, tj. w połowie okresu oraz na koniec realizacji dokumentu i będzie zatwierdzany przez Zarząd Powiatu. Ramowy raport obejmować powinien następujące informacje:
    - wprowadzenie
    - wyniki monitoringu za rok/okres w podziale na poszczególne obszary strategiczne i operacyjne: opis stanu realizacji kierunków interwencji, opis napotkanych trudności, źródło finansowania działań
    - wnioski i rekomendacje: stopień realizacji założeń strategii, główne problemy, możliwe usprawnienia, propozycję zmian na poziomie kierunków interwencji.

Wieloletni Plan Inwestycyjny – do 2030 r.

Nazwa jednostki	Nazwa planowanego zadania (inwestycji/ projektu)	Zakres rzeczowy planowanego zadania	Harmonogram realizacji inwestycji (okres realizacji)	Przewidywane nakłady finansowe
I LO im. Józefa Chełmońskiego w Łowiczu	Przebudowa obiektów sportowych	modernizacja kortu tenisowego	2023-2030	157’300,00
	Przebudowa i naprawa ogrodzenia	Wymiana ogrodzenia od ul. Bonifraterskiej, wykonanie ogrodzenia od ul. Długiej i Prymasowskiej.	2023-2030	150’000,00
	Przebudowa budynku	Remont korytarzy szkolnych oraz schodów na klatce schodowej, remonty sal lekcyjnych	2023-2030	127’000,00
	Modernizacja biblioteki szkolnej	Wykonanie interaktywnych stanowisk czytelniczych, wymiana mebli i sprzętu komputerowego, zakup książek.	2023-2030	44’000,00
ZSP Nr 1 im. 10 Pułku Piechoty w Łowiczu	Budowa drogi wewnętrznej	Wykonanie podbudowy i nawierzchni drogi z kostki brukowej.	2023-2030	100’000,00
ZSP Nr 2 RCKUiP im. Tadeusza Kościuszki w Łowiczu	Przebudowa kotłowni	przebudowa instalacji c.o. w kotłowni i budynku „C budowa wiaty na opał, wymiana pokrycia dachowego nad kotłownią.	2022-2030	238’000,00
	Przebudowa obiektów zewnętrznych	Rozbudowa parkingu, przeniesienie i rozbudowa placu manewrowego, dokończenie wiaty w gospodarstwie rolnym, udrożnienie melioracji, wymiana oświetlenia zewnętrznego.	2023-2030	140’000,00

	Przebudowa spichlerza	Remont wnętrz, wymiana tynków zewnętrznych z malowaniem, zakup wyposażenia.	2023-2030	450’000,00
	Przebudowa budynku stajni	Wymiana pokrycia dachowego z uzupełnieniem więźby dachowej, wymiana zewnętrznej stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana instalacji: elektrycznej, c.o. wodno.-kanalizacyjnej i odgromowej, tynkowanie ścian zewnętrznych.	2022-2030	600’000,00
	Przebudowa budynku mieszkalnego	Wymiana pokrycia dachowego z uzupełnieniem więźby dachowej, wymiana zewnętrznej stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana instalacji: elektrycznej, c.o. wodno.-kanalizacyjnej i odgromowej, tynkowanie ścian zewnętrznych i wewnętrznych, ułożenie nowych podłóg.	2022-2030	190’000,00
	Przebudowa budynku mieszkalnego i warsztatów	Wymiana pokrycia dachowego z uzupełnieniem więźby dachowej, wymiana zewnętrznej stolarki okiennej i drzwiowej, wymiana instalacji: elektrycznej, c.o. wodno.-kanalizacyjnej i odgromowej, tynkowanie ścian zewnętrznych i wewnętrznych, ułożenie nowych podłóg.	2022-2030	450’000,00
	Przebudowa budynku obory	Zdjęcie z dachu eternitu i jego utylizacja, uzupełnienie więźby dachowej, montaż pokrycia dachowego i rynien, tynkowanie ścian zewnętrznych, wymiana instalacji elektrycznej.	2023-2030	250’000,00
	Wymiana pokrycia dachowego na garażach	Zdjęcie z dachu eternitu i jego utylizacja, uzupełnienie więźby dachowej, montaż pokrycia dachowego i rynien, tynkowanie ścian zewnętrznych, wymiana drzwi wjazdowych	2023-2030	100’000,00
ZSP Nr 3 im. Władysława Stanisława Reymonta w Łowiczu	Przebudowa budynku szkolnego (dawnego internatu)	Osuszenie fundamentów, wymiana płytek PCV na wykładzinę antypoślizgową, wykonanie studzienki rewizyjnej w instalacji kanalizacyjnej.	2023-2030	28’400,00

ZSP Nr 4 im. Władysława Grabskiego w Łowiczu	Budowa sali gimnastycznej		2023-2030	3’500’000,00
	Dostosowanie budynków szkoły do przepisów p.poż.	Wydzielenie klatek schodowych, oddzielenie budynków przegrodami p.poż., dokumentacja projektowa, instalacja wykrywania i sygnalizacji pożaru.	2023-2030	200’000,00
SOSW im. Jana Brzechwy w Łowiczu	Przebudowa budynku hotelowego	Zakup budynku hotelu Aneta, przebudowa i zmiana sposobu użytkowania na Dom dziecka-	2023-2030	800’000,00
	Przebudowa ogrodzenia terenu SOSW	Wymiana starego ogrodzenia i zamknięcie terenu SOSW.	2023-2030	60’000,00
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Łowiczu	Przebudowa budynku PPP	Wymiana instalacji elektrycznej, stolarki wewnętrznej, schodów drewnianych, podłóg, remont łazienek, położenie gładzi oraz malowanie ścian.	2023-2030	400’000,00
Dom Pomocy Społecznej w Borówku	Przebudowa budynków „A” i „B”	Opracowanie ekspertyzy mykologicznej i dokumentacji projektowej, wykonanie instalacji odwadniającej teren wokół budynków, wykonanie izolacji przeciwwilgociowej, odgrzybianie murów, budowa drogi dojazdowej do składu opału kotłowni, przebudowa niektórych łazienek wraz dostosowaniem dla osób niepełnosprawnych, remont podłogi korytarza I i II piętra budynku „B”	2023-2030	600’000,00
	Przebudowa kotłowni oraz instalacji c.o. c.w.u.	Opracowanie dokumentacji projektowej przebudowy kotłowni 500 KW i instalacji c.o. i c.w.u. oraz jej wykonanie dla budynków oznaczonych literami: „A”, „B”, „C”, „D”, „E” oraz pomieszczenia agregatu prądotwórczego i portierni.	2022-2030	1’500’000,00
	Modernizacja oczyszczalni ścieków BIOBLOK 50	Zainstalowanie urządzeń do odwadniania uwalnianego nadmiernego osadu czynnego z oczyszczalni.	2022-2030	100’000,00

Zespół Opieki Zdrowotnej w Łowiczu	Budowa pawilonu II-poziomowego połączonego z budynkiem głównym na terenie ZOZ dla potrzeb Oddziałów Geriatrii i Chorób wewnętrznych	Opracowanie dokumentacji projektowej, wykonanie robót ogólnobudowlanych, instalacyjnych, drogowych, elektrycznych	2023-2030	7’000’000,00
	Przebudowa istniejących kotłowni z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii (Łowicz i Stanisławów)	Opracowanie dokumentacji projektowej, wykonanie robót ogólnobudowlanych, instalacyjnych i elektrycznych.	2023-2030	4’000’000,00
	Rozbudowa i przebudowa budynku magazynowego na terenie ZOZ dla potrzeb Pracowni Histopatologiczno-Cytologicznej oraz Zakładu Rehabilitacji i Fizjoterapii ul. Ułańska 28	Opracowanie dokumentacji projektowej, wykonanie robót ogólnobudowlanych, instalacyjnych, drogowych, elektrycznych.	2023-2030	400’000,00
	Wymiana oświetlenia we wszystkich obiektach ZOZ na energooszczędne.	Opracowanie dokumentacji projektowej, wykonanie robót budowlanych i elektrycznych.	2023-2030	800’000,00
	Dostosowanie budynku głównego szpitala do obowiązujących wymagań przeciwpożarowych	Wykonanie robót budowlanych i elektrycznych.	2023-2030	500’000,00
	Budowa stacji uzdatniania wody na terenie ZOZ	Opracowanie dokumentacji projektowej, wykonanie robót budowlanych i instalacyjnych.	2023-2030	500’000,00
	Zakup sprzętu i aparatury diagnostycznej dla potrzeb ZOZ		2023-2030	4’000’000,00
	Wymiana dźwigów szpitalnych w budynku głównym ZOZ oraz budynku Oddziału Fizjoterapii i Rehabilitacji w Stanisławowie.	Opracowanie dokumentacji projektowej, demontaż i montaż nowych urządzeń dźwigowych.	2023-2030	400’00,00
	Stworzenie Zakładu Opiekuńczo-Leczniczego		2023-2030	
Powiatowy Zarząd Dróg i Transportu w Łowiczu	Przebudowa mostu w miejscowości Urzecze w ciągu drogi powiatowej nr 2746 E Łyszkowice – Chruślin – Urzecze na przepust dwuotworowy	Przebudowa mostu na przepust dwuotworowy wraz z wykonaniem poszerzenia nawierzchni jezdni oraz chodnika dla pieszych	2023-2030	1’000’000,00
	Wykonanie nakładki asfaltowej nr drodze powiatowej nr 2700 E Mysłaków – Bednary – Bolimów odcinek w miejscowości Mysłaków	Wykonanie nakładki asfaltowej, chodnika, poboczy oraz rowów wraz z wymianą oznakowania pionowego	2023-2030	500’000,00

Muzeum w Łowiczu	Remont dachów obiektów w Mini Skansenie przy Muzeum w Łowiczu	Wykonanie inwentaryzacji i projektu, usunięcie i utylizację eternitu, wykonanie naprawy konstrukcji dachów, wykonanie poszycia dachowego - strzecha	2023-2030	500’000,00
	Poprawa infrastruktury technicznej i walorów estetycznych Skansenu w Maurzycach	Wykonanie inwentaryzacji i projektów niezbędnych do realizacji zadania w tym inwentaryzację zieleni, budowę zaplecza technicznego (magazyn zbiorów, pracownie konserwatorskie, pomieszczenia techniczne), budowę parkingu z zapleczem socjalnym i usługowym dla ruchu turystycznego oraz projekt zagospodarowania zieleni wraz z realizacją	2025-2030	2’000’000,00
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łowiczu	Budowa siedziby Centrum Pomocy Rodzinie wraz z Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej	Opracowanie dokumentacji projektowej, budowa Centrum wraz z salą konferencyjno-szkoleniową 200 m^2 oraz Ośrodka zapewniającego schronienie i specjalistyczną pomoc ofiarom przemocy w rodzinie 150 m^2	2022-2030	980’000,00
	Budowa Rodzinnego Domu Dziecka	Opracowanie dokumentacji projektowej, budowa placówki rodzinnej pieczy zastępczej przeznaczonej dla 8 dzieci 150 m2.	2022-2030	420’000,00
Powiat Łowicki	Przebudowa budynku w Łowiczu przy ul. Świętojańskiej 5/7		2022-2030	300’000,00
Powiat Łowicki	Poprawa jakości powietrza poprzez przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych w budynkach użyteczności publicznej na terenie Powiatu Łowickiego	budynek siedziby PZDiT w Łowiczu budynek D i F DPS „Borówek” w Borówku	2023-2030	2’000’000,00
Powiat Łowicki	Roboty budowlane dachu i elewacji budynku siedziby Starostwa Powiatowego w Łowiczu	Zakres robót budowalnych: • wymiana części elementów więźby dachowej, • impregnacja więźby • wymiana pokrycia dachowego • wymiana obróbek blacharskich,	2023-2030	1’000’000,00
Powiat Łowicki w partnerstwie z JST	Budowa zbiornika retencyjnego		2024-2030	

Spis ilustracji

Tabela 1 Analiza SWOT 22
Tabela 2 Wskaźniki Celu 1.1 26
Tabela 3 Wskaźniki Celu 1.2 26
Tabela 4 Wskaźniki Celu 1.3 27
Tabela 5 Wskaźniki Celu 2.1 29
Tabela 6 Wskaźniki Celu 2.2 31
Tabela 7 Wskaźniki Celu 2.3 31
Tabela 8 Wskaźniki Celu 2.4 32
Tabela 9 Wskaźniki Celu 3.1 34
Tabela 10 Wskaźniki Celu 3.2 36
Tabela 11 Wskaźniki Celu 3.3 37
Tabela 12 Wskaźniki Celu 3.4 38
Tabela 13 Wskaźniki Celu 4.1 40
Tabela 14 Wskaźniki Celu 4.2 40
Tabela 15 Wskaźniki Celu 4.3 41

Bibliografia

1. Strategia Rozwoju województwa Łódzkiego 2030
2. Program Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego 2030+
3. Stan Środowiska w Województwie Łódzkim Raport 2020
4. Wojewódzki program opieki nad zabytkami w województwie łódzkim na lata 2020-2023
5. Plan gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego na lata 2019 – 2025 z uwzględnieniem lat 2026 – 2031
6. Raport o stanie Powiatu Łowickiego za rok (2018-2020)
7. Program Ochrony Środowiska Powiatu Łowickiego na lata 2016-2019 z perspektywą na lata 2020-2023, Łowicz, grudzień 2015
8. Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Łowickiego na lata 2018-2021
9. Raport za rok 2020, KPSP w Łowiczu
10. Powiatowy Program zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego w powiecie łowickim na lata 2019-2021
11. Regulamin Organizacyjny Zespołu Opieki Zdrowotnej W Łowiczu (01.03.2021 r.)
12. Sprawozdanie z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łowiczu za 2020 rok
13. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy W Rodzinie w Powiecie Łowickim na Lata 2021 -2025
14. Ministerstwo Infrastruktury (pismo z dn. 04.08.2021 ws. interpelacji nr nr 24385)
15. Strategiczne Studium Lokalizacyjne Inwestycji Centralnego Portu Komunikacyjnego (wersja 5.0)
16. Dz.U. 2018 poz. 1089, ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o Centralnym Porcie Komunikacyjnym
17. Survey on the impact of the COVID-19 situation on museums in Europe Final Report, 12.05.2020
18. International Council of Museums, Museums, museum professionals and COVID-19, 26.05.2020
19. J. Kondracki: Geografia regionalna Polski. Warszawa: PWN, 2002
20. Kryściak Z., Rutkowski J., 2010, Gmina Łowicz. Kraina nad Bzurą.
21. https://bip.lodzkie.pl/powiat-lowicki
22. https://bdl.stat.gov.pl/BDL/ - Bank Danych Lokalnych
23. https://www.gov.pl/web/kppsp-lowicz/

Informacje o firmie

ŁARR S.A.
Ul. Narutowicza 34, 90-135 Łódź
Tel. 42 208 92 01
bok1@larr.pl
https://larr.pl/

ŁARR
ŁÓDZKA AGENCJA ROZWOJU REGIONALNEGO